

ZWEEDESE WEEK

8 - 14 juni 1990

„De Wessaner“

Uitgave van de „Westzaanse Gemeenschap“

6e jaargang nr. 5
28 mei 1990

Redactie:
Raadhuisstraat 18
Administratie:
Burg. Verstegeenstr. 76
Bankrelatie:
Rabobank Westzaan
Rek. nr. 37.01.23.506
Gironr. bank: 355379

Nederlands-Zweedse happening voor iedereen

De maand juni belooft een drukke maand te worden waarin kunst en cultuur een grote rol gaan spelen. Naast de Zweedse Week, waarover u al veel hebt gelezen en gehoord, strijkt ook Theater Hollandia weer in ons dorp aan.

Westzaan - dorp in een stad
Dit nummer staat voor het grootste deel in het teken van de Zweedse Week. Binnenin het blad vindt u het programma van dag tot dag. Er is een grote verscheidenheid van evenementen waarin een ieder zich zal kunnen vinden. De voorbereidingen namen ruim een jaar in beslag en velen hebben al plezier aan het voorspel beleefd. Opmerkelijk is dat een flink aantal plaatsgenoten in de Pinksterweek niet met vakantie is gegaan en voor de Zweedse Week is thuis gebleven. Zij, en ook alle overige Westzaners, zullen er geen spijt van hebben, want het programma biedt vele hoogtepunten.

Ardy Strüwer
Wat te denken van de tentoonstelling van werken van de in Indonesië geboren en in Nederland opgeleide Ardy Strüwer, die nu als de Zweedse Karel Appel overal in de wereld exposeert? Of van de expositie over de Zweedse monarchie die rechtstreeks van Japan naar Westzaan is gezonden? Ook in de Grote Kerk veel nieuws over de natuurkundige Linnaeus en werkstukken van leerlingen van 24 scholen die zich door het onderwerp Zweden lieten inspireren. Een expositie van de Kok-Voogtstichting compleetert het gebeuren in de kerk.

De Valkhal
Deze hal neemt in de week een belangrijke plaats in. Er komt een permanente exposi-

tie van hout- en glaswerk en over hout-skeletbouw. Hier is op zaterdag de aankomst van de Zweedse gasten gepland en

zondag wordt daar het grote Zweedse lentefeest gevierd. Dit feest wordt ingeluid met een midzomernachtconcert dat zaterdagavond om 24.00 uur bij De Oude Herbergh wordt gehouden. Het zomerfeest bij de Valkhal laat u kennis maken met Zweedse folklore en een ieder kan hieraan deelnemen. Leden van de Zweeds-Nederlandse Vereniging komen op zondag vanuit het hele land naar Westzaan. Boeiende onderdelen van het programma zijn de voordrachten over de Wasa, Gotland en August Strindberg. Voorts zes dagen met excursies, zang, muziek en gezelligheid van twee verschillende volken, maar die wel beiden de monarchie als staatsvorm hebben.

Op 19 juni 1976 trad Carl XVI Gustaf in het huwelijk met Silvia Renate Sommerlath, dochter van een Duitse zakenman. Zij leerden elkaar kennen tijdens de Olympische Spelen in 1972 in München. Hier bekleedde Silvia de functie van hoofdgastvrouw.

Op de foto: het koningspaar met de drie kinderen, v.l.n.r. prinses Madeleine (8), kroonprinses Victoria (13) en prins Carl Philip (11)

Die Torffahrer

Dat is de naam van het toneelstuk, dat door leden van de theatergroep Hollandia in de voormalige kantine van Avis in de autosloperij van Jan Smit aan de J.J. Allanstraat wordt opgevoerd. Het stuk is gebaseerd op het gelijknamige boek van Peter Greiner en duurt ongeveer twee uur. De speeldagen zijn van 1 tot en met 9 juni dagelijks en van 12 tot 30 juni op dinsdag tot en met zaterdag.

Veel plezier
Har det sä
trevligt!

Aan de regel

Aantekeningen uit de geschiedenis van het dorp Westzaan
door Nico Heermans

(62) Op zoek naar de Mirliton

Van de ruim honderd molens, die ooit op het grondgebied van ons dorp hebben gestaan, zijn er slechts twee overgebleven. De overigen zijn gesloopt, verbrand of verplaatst. Zelfs van molens die heel lang geleden zijn verdwenen, is -aan de hand van oude archieven- veelal de identiteit vast te stellen. Er komt altijd wel iets boven water omtrent standplaats, bouwjaar, eigenaren of het jaar van verdwijnen. In een enkel geval lukt dat niet en we tasten dan volledig in het duister. Dat is in dit verhaal het geval. We gaan op zoek naar de Mirliton.

Handschrift van Dekker

Evert Jansz Dekker (1826-1899) werd geboren in het Zuideinde van Westzaan en heeft daar gewerkt en gewoond. Hij verdiende de kost als olieproducent met de molen Het Kind van Weelde, bijgenaamd De Bok. Dekker had een warme belangstelling voor de geschiedenis van ons dorp. Zo bracht hij het archief van de Doopsgezinde Gemeente Zuid, waarvan hij lid was, op orde. Vervolgens stelde hij een beschrijving van de geschiedenis van die Gemeente, alsmede van de Vermaning en het belendende weeshuis samen.

Een ander produkt van zijn hand is een beschrijving van de geschiedenis van het dorp Westzaan. In zeven schriften behandelt Dekker onder meer gebouwen, huizen, landerijen en -natuurlijk- molens. Op bladzijde 210 noemt hij de molens Marjeton of Mirliton. We drukken dat fragment af. In het hoofdstukje lezen we dat

we te maken hebben met een snuifmolen, een tabakstamper dus, die aan en benoorden de Mallegatsloot gestaan heeft. De mededeling is tamelijk vaag. Het bouwjaar, de namen van eigenaren en het jaar van de sloop noemt Dekker niet. Evenmin de bron waaraan hij zijn kennis heeft ontleend.

Burgemeester Jantzen

Hetzelfde euvel doet zich voor bij een andere persoon. Het is H.F. Jantzen, burgemeester in Westzaan van 1938 tot 1951. Deze notabel heeft zich eveneens verdiept in de historie van ons dorp. Hij noemt de Mirliton als snuifmolen aan en benoorden de Mallegatsloot, halverwege het dorp en de Gouw. Een bron vermeldt hij echter ook niet. Wellicht citeert hij Evert Dekker.

Verbijsterend nu is dat in de voorhanden zijnde archiefstukken een molen met de naam Mirliton, of wat daar op lijkt, niet één enkele keer voorkomt.

De Marjeton of Mirliton

Was Grootte Snuifmolen aan benoorden de Mallegatsloot ten halverwege naar de Gouw. -

Hy bestond mede voor A. 1826. doch eerste opvolgende Eigenaren onbekend, waarschynlyk op het laatste der vorige eeuw gesloopt. -

En dat kan eigenlijk niet, dat is te gek. Ziedaar het raadsel dat we dienen op te lossen. Een uitdaging.

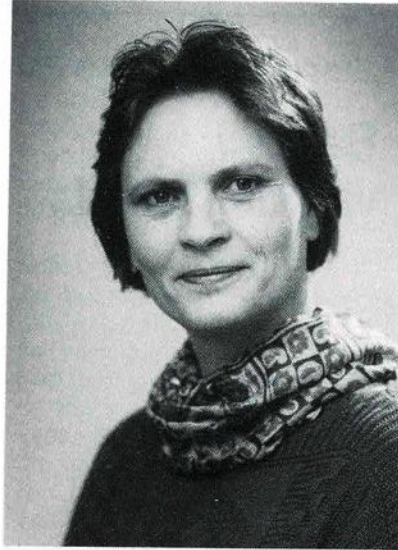
Waardevolle tip

Het is bekend dat vrijwel alle stukken land in de polder een naam hebben of hebben gehad. Zo'n naam is veelal niet officieel, maar dient als praktisch middel voor de boeren om een perceel aan te duiden. Sommige landerijen hebben bijzondere, opvallende namen. Daar-

over sprak ik met veehouder Gerrit Groot jr en in dit verband liet hij terloops de naam Mazeton vallen. Ik spitste m'n oren. Lijkt dat niet verdacht veel op Marjeton of Mirliton? Bovendien blijkt het de naam te zijn voor een akkertje land aan de Mallegatsloot! Kijk, kijk, we worden warm.....

De volgende aflevering brengt de ontknoping van het raadsel. Een 'thriller' in twee bedrijven.....

Kunst in de bank

Onze oud-plaatsgenote Rudy van der Werff begon al op jonge leeftijd met schilderen en tekenen. Zij kreeg o.a. tekenles van Willem Jansen en ontving in 1971 haar diploma van de Amerikaanse Famous Artists School met o.a. Norman Rockwell en Al Parker. In 1974 behaalde Rudy haar tekenakte aan de pedagogische academie in Alkmaar. Zij exposeerde al eerder in ons dorp en vindt kleur, lijn en compositie de belangrijkste elementen in haar werk. Momenteel woont zij in Zaandam en is telefonisch te bereiken onder nummer 075-167731.

Proefdieren

Op dinsdag 29 mei om 20.00 uur is er in De Kwaker een informatieavond over proefdieren. Wij hebben deze avond iemand uitgenodigd van de NBBV (Nederlandse Bond tot Bestrijding van Vivisectie). Vivisectie betekent letterlijk 'in het levende snijden'. Hoewel dat bij vele experimenten en in het onderwijs op universiteiten bij proefdieren gebeurt, lijden nog veel meer dieren onder proefnemingen waarbij niet gesneden wordt. Op deze avond is het de bedoeling dat we wat meer te weten komen over het wel en wee van deze dieren en wat we zelf mogelijk hieraan kunnen doen.

Brug gestremd

Met ingang van 16 mei j.l. is de brug in de Watermolenstraat voor het autoverkeer afgesloten. Voetgangers en (brom-) fietsers kunnen wel gebruik maken van de brug. Het herstel zal enige maanden in beslag nemen. Het links af inrijverbod voor de Nauernaschevaartdijk wordt tijdelijk opgeheven.

Oplossing

'Laat blauw gele bloemen uw tolk zijn'.

Deze oplossing werd door 153 inzenders juist geraden. De trekking die door wijkagent Arno Glas werd verricht, leverde de volgende winnaars op:

- f 75,-- M.J. van Maanen-Slegers, Huize Brandsen te Baarn.
- f 50,-- G.B.D. van Schaik, Noordeinde 7, W'Veer.
- f 25,-- Marion Baarsen, J.J. Allanstraat 131.
- f 15,-- M.J. Vermeer, J.J. Allanstraat 240a.
- f 10,-- G. Tuijn, Burg. Versteegenstraat 17.

De prijzen bestaan uit waardebonnen van vijf gulden die bij onze adverteerders besteed kunnen worden.

Op de koffie.

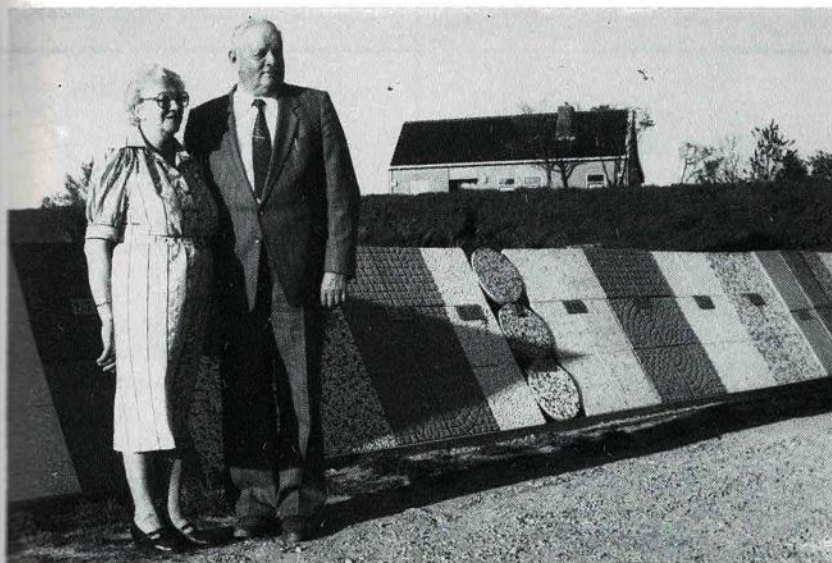
Voor de gezelligheid heb ik mijn Nico (Heermans) meegenomen als ik op zondagmorgen 'een bakkie ga doen' op de Veldweg. Wegens drukke werkzaamheden in zijn tegelhandel is de heer Aldert van Bruinisse (74) namelijk door de week haast niet te strikken voor een interview. Maar nu krijgen we van hem alle aandacht en van zijn vrouw Gré van Bruinisse-Schouten (71) een lekker kopje koffie met zelfgebakken cake.

Gouden paar

De aanleiding voor onze komst is hun vijftigjarig huwelijk dat op 29 mei gevierd gaat worden. Aldert van Bruinisse is een gezellige en drukke prater, maar door Nico mee te vragen heb ik een groot gevaar niet onderkend. Als je namelijk een paar geboren Veldweggers bij elkaar zet (in dit geval Nico als historicus en een, op zijn leeftijd, bijna historische figuur als buurman Van Bruinisse), dan moet je van goeie huize komen als je ook nog mee wilt praten. Maar moeder Gré, door ervaring wijs geworden, stuurt af en toe prima bij en zo keren we van tijd tot tijd weer tot de feiten terug.

Wel of geen P.K.?

Ze trouwden in 1940, kort na het begin van de oorlog. Het was een wilde tijd. Op 8 mei werd Aldert gekeurd voor de militaire dienst. Op 9 mei kreeg hij zijn papieren, maar dat in dienst gaan ging niet door, omdat op 10 mei de oorlog uitbrak. Het plan was om op 15 mei in ondertrouw te gaan. Nu de zaak er echter niet zo best voorstond, rezen er twijfels. Zouden ze het huwelijk voorlopig maar niet uitstellen?

Aldert van Bruinisse en echtgenote naast zijn handel

Maar op aanraden van de ambtenaar van de burgerlijke stand vond alles toch, weliswaar op 16 mei, plaats, hoewel op een wat vreemde manier. Omdat benzine meteen al werd gerantsoeneerd, kon het gezelschap niet per luxe auto naar het Reght Huys rijden en er werd besloten met paard en wagens te gaan. Jammer genoeg regende het op de bewuste dag zo hevig, dat dat gewoon niet kon. Dan maar met de vrachtwagen van Aldert's broer. Er werden banken uit de speeltuin gehaald en in de laadbak gezet met een paar veehekken voor steun aan de zijkanten. Toen een groot kleed over de hele zaak heen en zo kwamen ze met de hele familie droog aan bij de trouwzaal. Hoewel het geheel geen deftige aanblik bood, waren ze toch nog baas boven baas, want de twee gebroeders Lagerwey, die tegelijk en net vóór hen getrouwd waren, kwamen met het hele gezelschap op de fiets.

Veldweg

"In 1942 zijn wij hier op de boerderij komen wonen", vertelt Aldert. "Het was een klein boerenbedrijf. De tegelhandel, die ik later samen met mijn zoon Joost ben be-

gonnen, bestaat ongeveer 28 jaar en dat gaat prima." En zijn vrouw zegt: "Het was vroeger altijd zo gezellig hier op de Veldweg. Als het nodig was hielp je elkander, dat is wel veranderd, maar er wonen ook niet zoveel mensen meer van onze leeftijd."

Aldert: "Je hing an mekaar, we waren allemaal even rijk want je had niks. Maar de mooiste tijd was met jouw vader en moeder, Nico. Dat was bar gezellig, want we trokken veel met elkaar op." Nico: "Ja, jullie waren ook hooistekers en commissarissen van de OBM." Aldert: "Nou en we hebben een hoop beleefd samen, als ik je daarvan...." "Hó", roep ik, "'t gaat verkeerd. Bij jullie huwelijk blijven. Vertel es, was er wel es bonje?"

Schot in de nacht

Ze kijken elkaar even aan en dan krijg ik het volgende gekke verhaal:

Stel u voor, een OBM-vergadering waar onder andere door vader Jo Heermans en Aldert, die samen met de auto waren gekomen, onder het genot van een borreltje tamelijk lang werd nagepraat. Inmiddels was er een dikke mist komen opzetten en Aldert zag een beetje tegen de terugtocht op. "Rij maar achter mij aan tot mijn huis en dan gaan jullie door", zei commissaris Jan Kalf. Maar toen er gestopt werd, bleken ze al met de bocht mee op het erf van Jan te staan. Toen maar weer even mee naar binnen voor een drankje en een hapje.

Maar moeder Gré zat thuis met Joost en maakte zich dodelijk ongerust. Om half vier hoorde zij eindelijk de auto de garage inrijden. Toen na een hele poos Aldert nog nooit verschenen was, ging ze maar eens kijken. Ze deed heel zachtjes de deur van de garage open en daar zaten Aldert en Jo nog steeds in de auto te praten. Toen werd ze wel zó vreselijk boos, dat ze de deur met een enorme klap dichtsmakte. De twee mannen schrokken zich een ongeluk. Jo sprong op en riep: "D'r wordt geschoten." Aldert zei verward: "Dat kèn niet." Ze waren uiteindelijk wel meteen uitgepraat en Jo Heermans is zo snel mogelijk op z'n fiets naar huis gereden.

De volgende dag vroeg Aldert aan zijn vrouw. "Heb jij ook

Zo werd in 1940 begonnen

horen schieten vannacht?" "Ik niet", zei ze, "ik weet van niks." En zo bleef het geval een raadsel tot jaren later uitkwam wat er was gebeurd.

Gelukkig is het bij één waarschuwingsschot gebleven. Aldert en Gré zijn nog steeds bij elkaar, al bijna vijftig jaar. Wij wensen hen, met zoon Joost en echtgenote, dochter Gré en echtgenoot, de vijf kleindochters en verdere familie een fijn feest toe.

Serafina

Bazar Grote Kerk

De bazar heeft netto f 11.170,- opgebracht en het geld wordt bestemd voor het in stand houden van het kerkgebouw. De prijzen vielen als volgt.

Grote loterij:

- 1e prijs: weekeind in Nederland, lot nr. 2193 M. Louwen.
 - 2e prijs: diner in De Prins voor twee personen, lot nr. 1465 M. de Vries-Jacobs.
 - 3e prijs: levensmiddelenpakket, lot nr. 1319 D. Smit.
 - 4e prijs: wijnpakket, lot nr. 998 C.J. van der Laan.
 - 5e prijs: handdoekset, lot nr. 465 J. Kroese.
 - 6e prijs: Edammer kaas, lot nr. 2405 K. Horn.
- Alle winnaars wonen in Westzaan.

De wonderlotto:

- 1 kanneset, fam. Bongers, Geerteveld 8, Koog a.d. Zaan;
- 2 schilderij, Hilda de Haan, Watermolenstraat 8;
- 3 letterbak, R. Lagerweij, Watermolenstraat 26;
- 4 visschotel, L. Goede sr. Burg. Vijlbriefstraat 32;

Veldonderzoek in Westzaan

Het veldonderzoek in Westzaan, dat reeds voor een belangrijk deel is uitgevoerd door de AWN Zaanstreek, heeft als doel het lokaliseren en in kaart brengen van de middeleeuwse vindplaatsen. Dit gebeurt door de landerijen af te lopen en vooral de uitgebaggerde grond uit de sloten te onderzoeken op schervenmateriaal van aardewerk en steengoed uit de periode van 1000 tot 1500 na Chr.

Hiervoor is vanzelfsprekend een gedegen kennis van het gebruiksaardewerk uit deze periode noodzakelijk. Zowel wat betreft het niet geïmporteerde aardewerk als het geïmporteerde aardewerk en steengoed. Al deze scherven geven ons de plaatsen aan waar de middeleeuwse mens in Westzaan gewoond en geleefd heeft. Ook verhogingen in het land, krommingen in

greppels en sloten zijn vaak aanwijzingen van plaatsen waar in het verleden bewoning is geweest.

Grondmonster

Om meer zekerheid over deze vindplaatsen te krijgen, of er ook sprake is van een middeleeuwse bewoningsplaats, zijn grondboringen noodzakelijk. Door middel van een grondboor, die één à twee meter

de grond in wordt gebracht, wordt een grondmonster getrokken. In dit grondmonster kan men de opbouw van de lagen aflezen en ook de eventuele bewoningslaag, die zich onderscheidt van de andere lagen, doordat deze laag vaak scherven, botresten, een hoog fosfaatgehalte en andere restanten van bewoning te zien geeft.

Het bewijs, dat het op enkele plaatsen gaat om een nederzetting (boerderij), kan alleen geleverd worden door een opgraving, mits de kwaliteit van de vindplaats niet te slecht is. De onderzoeken in het gebied tussen de Reef, de J.J. Allanstraat en het Zuideinde hebben talrijke vindplaatsen opgeleverd (zie kaart). Op veel plaatsen werden slechts enkele fragmentjes middeleeuws aardewerk aangetroffen, maar ook konden er diverse plaatsen worden geregistreerd, die uitgestrekte en dichte schervenconcentraties bevatten en waar ook de verhogingen in het land wijzen op een middeleeuwse bewoningsplaats.

Vindplaatsenlijn

In het gebied tussen het Weiver en de Coentunnelweg werden nog enkele vindplaatsen ontdekt die wijzen op een middeleeuwse woonplaats. Eerder gedane onderzoeken brachten reeds vindplaatsen aan het licht in de Middel en langs het fietspad naar het spoortunneltje, waaronder zelfs een vindplaats uit de Romeinse IJzertijd (0 - 200 na Chr.).

Het resultaat van deze onderzoeken toont tot nu toe aan, dat er een middeleeuwse vindplaatsenlijn bestaat van de Westzanerdijk tot aan het fietstunneltje onder de spoorlijn Wormerveer/Krommenie.

Een ander belangrijk gegeven ligt in het feit, dat in het gebied binnen de J.J. Allanstraat, het Zuideinde en de Reef, de plaatsen met dichte en uitgestrekte schervenconcentraties, grotendeels op dezelfde afstand van de J.J. Allanstraat en het Zuideinde zijn. Hieruit

zou men kunnen concluderen, dat het gaat om een middeleeuwse bewoningslijn die te vergelijken is met de huidige bewoningslijn van het Zuideinde en de J.J. Allanstraat.

Het veldonderzoek in het gebied tussen de J.J. Allanstraat, Zuideinde en de Gouw, heeft tot nu toe geen enkele middeleeuwse scherf opgeleverd. Dit gebied is voor ongeveer 50% onderzocht.

Perceelnamen

Het onderzoek is mogelijk gemaakt door de toestemming van de beheerders en eigenaars van de landerijen, de heren Bax, Bont, Groot, Harwijnen, Kat, Koomen, Oudkerk, Oudewater, Vonk en Zwickler. Ook de door deze mensen verstrekte perceelnamen zijn van belang, omdat bepaalde namen van percelen een bijdrage kunnen leveren bij het lokaliseren van bewoningsplaatsen.

Het onderzoek heeft zich inmiddels tijdelijk verplaatst naar het gebied aan de andere kant van de Gouw, het Houtveld, waar tot nu toe één middeleeuwse schervenconcentratie is aangetroffen aan de Papenpadsloot en enkele plaatsen waar slechts één scherfje werd ontdekt, op de percelen meer naar de Westzanerdijk.

Na het onderzoek in dit gebied zijn we van plan om het onderzoek in Westzaan te vervolgen. Wij hopen toestemming te krijgen van de eerder genoemde eigenaars/beheerders om enkele boringen te verrichten en zodoende meer gegevens te kunnen verzamelen over de door AWN Zaanstreek reeds gelokaliseerde plaatsen.

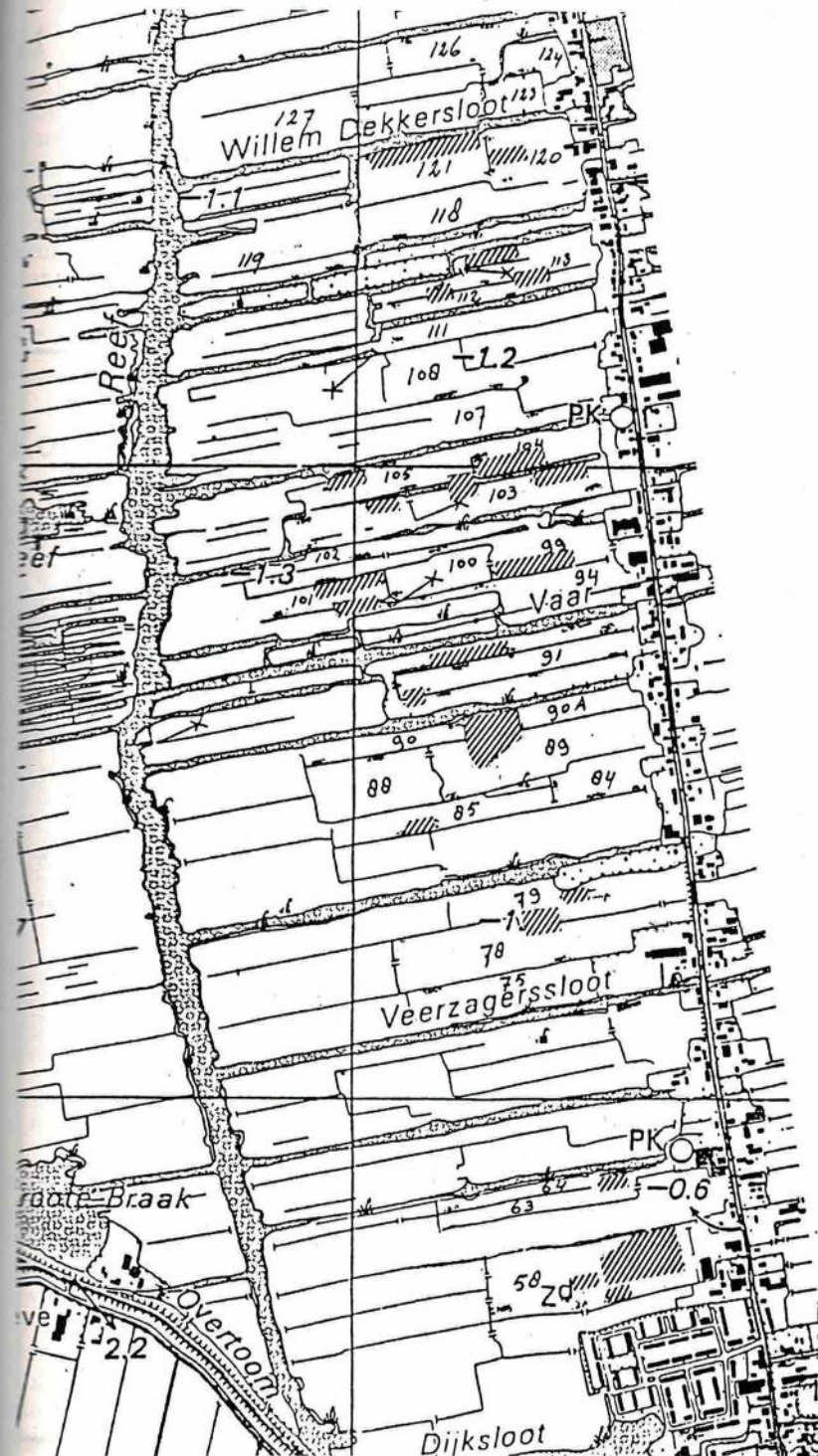
Gerard Graas

Om te noteren

De vereniging Zaanse Oldtimers Vrienden organiseert op zondag 16 september a.s. de vierde Oude Herbergh oldtimer-rit en showdag. Op de terreinen van het specialiteitenrestaurant worden die dag meer activiteiten georganiseerd en er is ook weer een publieksprijs. In ons augustusnummer komen wij hierop nader terug.

WESTZAAN 1989

- Vondst-concentratie
- Losse vondst

De vijfde mei mooie weer was de grote concurrent

Overzicht van het braderieterrein aan de Torenstraat

De afdeling Volksfeesten van de WG heeft prachtig werk geleverd. Het feest aan de Torenstraat bevatte enige nieuwe elementen met de mechanische stier als novum. Toch was het wat minder druk dan voorgaande jaren en daar had het prachtige warme weer alles mee te maken. De club had het Oranjebal

in alle glorie hersteld. Volop feest met de twaalf man sterke Centband en een volle Kwaker. Een fijne start voor het team en zij mogen volgend jaar zeker op herhaling. Maar eerder zullen zij op 8 juni de Kerkbuurtfeesten begeleiden en ook met Sinterklaas zullen ze weer paraat staan.

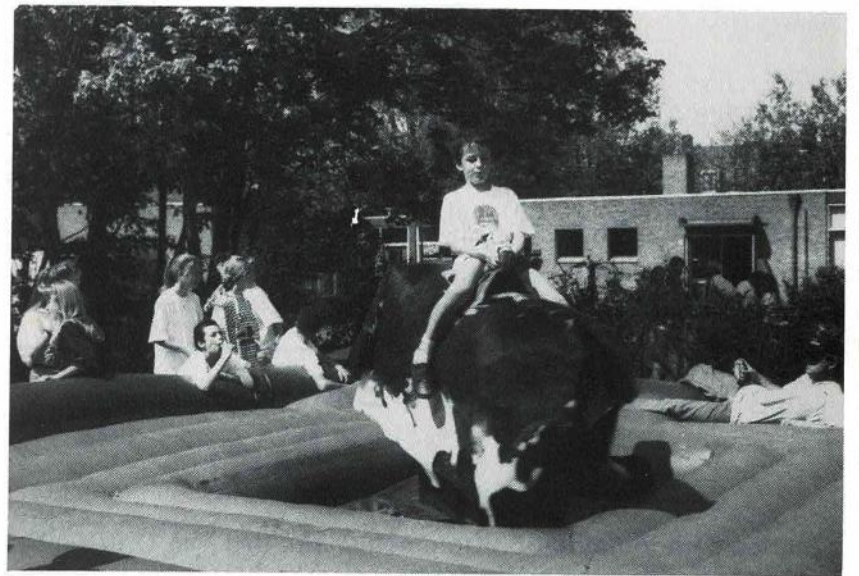
Koninginnefeest voor de kleintjes

Kinderen van de jongste groep met in hun midden Lesley Vreeken, die met zijn Batmanimitatie totaal-winnaar werd

Hoewel het zwaartepunt van de festiviteiten in het kader van Koninginnedag naar de vijfde mei was verplaatst, kwamen toch de kinderen met versierde fietsen en kleding in actie. De nieuwe Commissie Volksfeesten van de WG maakte haar debuut en dat was een succes. Het terrein

van De Kwaker was uitgezocht voor de keuring en keurmeesters Gees Engelhart, Henk Joop en Arno Glas hebben het niet gemakkelijk gehad. Zij kwamen tot de volgende uitslag:
4 - 6 jaar: kleding:
1 Marloes de Ridder,
2 Kelly de Wit,
3 Marijn Schilstra.

De stier die menigeen een duikeling liet maken

Fietsen:

- 1 Corina Visser,
- 2 Daphne Groot,
- 3 Marlies Heermans.

7 - 9 jaar: kleding:

- 1 Sandra Heermans,
- 2 Lenny Schoen,
- 3 Mireille Bos.

Fietsen:

- 1 Daphne Verdonk,
- 2 Marjolein Hagens,
- 3 Petra Al.

10 - 12 jaar:

hier waren slechts drie deelnemers zodat fiets en kleding in combinatie werden beoordeeld. Hier luidde de uitslag:

- 1 Naomi Cornet
- 2 Niels Kuipers
- 3 Maarten Hos.

Grote klasse

"Wij houden van jullie bloemen, grote klasse!" Dit compliment is geschreven op een grote poster, die is getekend door Tineke Schouten en Laurens Oudewortel en die hangt in de winkel van Leonne en Hans Albers aan de J.J. Allanstraat. Hans is daar bijzonder trots op. Hij vertelde dat zij de leveranciers zijn van de bloemen die de veel gevraagde actrice na elke voorstelling krijgt aangeboden. En dat zijn er tientallen! Een hechte relatie, want ook voor het komende seizoen zijn al weer afspraken gemaakt. En als u bij Leonne en Hans in de winkel komt, vraag dan even of u de poster mag zien. Die werkelijk héél bijzonder is!

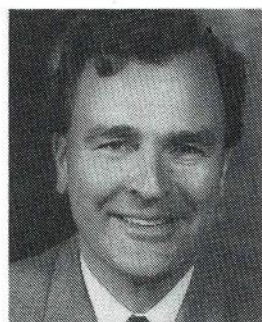
Göte Magnusson
ambassadeur

'Van harte beveel ik deze veelzijdig ingevulde week bij u aan. Ik ben ervan overtuigd dat uw steun de relatie tussen Zweden en Nederland zeker ten goede zal komen.'

Åke Fagelberg
attaché van de Zweedse handelsdelegatie

'Deze mogelijkheid om Zweden onder de aandacht van een breed publiek te brengen in de oudste industriestreek van Nederland is een goede zaak.'

Frits Ivar Ahlqvist
lid van de Raad van Bestuur van de Koninklijke Ahold

'Ik hoop dat de Zweedse Week zal bijdragen aan de reeds stevige betrekkingen tussen onze beide landen.'

Hans Ouwerkerk
burgemeester van Zaanstad

'De Westzaanse Gemeenschap heeft dit initiatief professioneel aangepakt. Ik ben er trots op dat Westzaan deel uitmaakt van mijn gemeente.'

Ton Komen
voorzitter van Rotary Zaanstad

'Ik heb bewondering voor de grondige en diepgaande wijze waarop de organisatie wordt aangepakt. Jammer dat deze week maar zeven dagen heeft.'

Op 8 juni wapperen op Westzaanse huizen en gebouwen geel/blauwe vlaggen. Dan start officieel de Zweedse Week en komt Europa 1992 in Westzaan een stapje dichterbij. Traryd: 'Hartelijk welkom!'

Die dag krijgen meer dan honderd kinderen en volwassenen uit het Zweedse Traryd een warme ontvangst. Westzaanse families geven hen gastvrij onderdak. En dat allemaal omdat de Westzaanse Gemeenschap de schouders zette onder de uitvoering van een spontaan idee. De Zweedse feestweek is het resultaat. Met plezier kijk ik terug op alle enthousiaste plannen en het vele werk wat ter voorbereiding is gedaan.

Het programma van deze week ziet er prima uit. Uitvoeringen van Nederlandse en Zweedse koren, een expositie over het Zweedse koningshuis, evenementen op sportgebied, aandacht voor kunst en cultuur uit beide landen, een midzomernachtconcert en de viering van het Zweedse midzomerfeest, om zo maar een greep uit het programma te noemen.

De Zweedse gasten zullen kennismaken met een typisch stukje Zaanstreek met volop groen, rust en ruimte. Ze zullen door de Westzaanse hartelijkheid ervaren dat een dorp heel goed binnen een grotere gemeente kan functioneren. Op een dergelijk staaltje van gemeenschapszin in Westzaan ben ik als burgemeester erg trots. Ik wil dan ook de Westzaanse Gemeenschap van harte feliciteren met dit initiatief!

Ik verwacht dat de gasten uit Traryd aan het eind van een geslaagde week graag 'att vises', tot ziens, zullen zeggen.

H.G. Ouwerkerk
Burgemeester van Zaanstad

Zweden-Nederland

Sponsors die de organisatie van de Zweedse Week mogelijk maakten.

Sca Graphic Paper Nederland BV

Stora Billerud BV

Ikea BV

Kon. Verkade NV

Victoria Hotel Amsterdam

Mölnlycke BV

Jede BV drinkwatersyst. en koffie-automaten

Noord-Europese Houtimport

Van Dijk & Allan BV

Commissie Publiciteit en Voorlichting

De commissie die alle publiciteit rondom de Zweedse Week verzorgt en de toelichting geeft bij de diverse evenementen in dit nummer bestaat uit: Jan Allan, Marjan van den Berg (voorzitter), Ed Blaauw, Jaap de Boer, Bob Fleumer, Kees Koppenol, Jan Schoen, Wil van 't Veer en Winnie de Wit.

Hollands/Zweeds allerlei

Midzomerfeest

Eén van de grootste feesten in Zweden is wel het midzomerfeest. Een feest dat gevierd wordt wanneer de dagen lang zijn, sinds 1950 gevierd in het weekend dat het dichtst ligt bij 24 juni, de dag van Johannes de Doper. Midzomerdag valt altijd op zaterdag. 's Ochtends worden huizen, auto's, kerken en noem maar op versierd met bloemen en bladeren. In de middag komt iedereen samen rondom de meiboom, een hoge paal met bladeren en bloemen versierd. Midden op het dorpsplein wordt de meiboom opgericht en kan het dansen beginnen.

Veel stadsbewoners gaan voor de midzomerfeesten naar het platteland. Dalarna, Skansen en Uppland zijn favoriete bestemmingen. Een typisch midzomermenu bevat verschillende soorten ingelegde haring, gekookte nieuwe aardappels met verse dille en als dessert tuin-verse aardbeien.

Midzomernacht heeft magische krachten. Een klein flesje dauw van midzomernacht kan ziekten genezen. Met ditzelfde doel worden deze nacht veel geneeskrachtige kruiden verzameld en met een beetje geluk kun je de varens zien bloeien, want in oude tijden geloofde men dat dit alleen deze nacht gezien kon worden!

Wanneer je wilt weten met wie je zult trouwen, moet je een boeket bloemen plukken van zeven of negen verschillende soorten, verzameld op even zoveel verschillende weiden. Wanneer je dit boeket onder je kussen legt, zul je van je toekomstige bruid of bruidegom dromen.

Een andere manier om in de toekomst te kijken is het eten van 'droom-haring' of 'droom-pap', met veel zout. Midzomerfeest: een gezellig feest met dansen, eten en een mystiek tintje. Daar mogen wij een beetje van proeven en meegenieten.

Bron: Traditional festivities in Sweden, Ingemar Liman

Terras

Vrijdagmiddag 8 juni, tijdens de combinatie jeugdfeest/mini-braderie in de Kerkbuurt, maakt gerant Jan van der Werff voor Hotel De Prins een terras waar het goed toeven zal zijn. Men zit daar 'met zijn neus' op de activiteiten voor het Reght Huys, zoals de aankomst van de hoge gasten, het optreden van het dameskoor en Crescendo en het oplaten van de luchtballonnen.

De sport

In het oorspronkelijke draaiboek van de Zweedse Week stond een aantal sportontmoetingen op het programma. Voorwaarde was dat de Zweedse sporters dan al vóór 9 juni aanwezig moesten zijn. Omdat men niet op de geplande datum kon komen, heeft de organisatie nu voor een puur Westzaanse invulling van het hoofdstuk sport gekozen. Daarbij moest worden ingecalculleerd dat het terrein van voetbalvereniging Westzaan niet beschikbaar is en de tennisclub geen mogelijkheden heeft. Alle sportevenementen zijn gratis.

Volleybal

Onze volleybalvereniging Iduna laat u kennis maken met alle facetten van deze sport vanaf pupillen tot senioren. Locatie: Rodaterrein, zodat men kan zien dat de sport ook buiten gespeeld kan worden. Aanvang 14.00 uur.

Badminton

Onze recreatieve badmintonvereniging Westzaanen zet op die negende juni vanaf 14.00 uur de deur van de gymzaal Westzaanen wijd open voor iedereen die kennis wil maken met deze knusse familiesport. De toegang tot de zaal gaat via de Torenstraat.

Kanotocht

In samenwerking met kanovereniging Jason uit Krommenie wordt een kanotocht gehouden die open staat voor iedereen. De vereniging zorgt voor een aantal Canadese vierpersoonskano's, waarin de jeugd onder deskundige leiding kan meevaren. Aanmelden bij en vertrek vanaf de Kerksloot (naast het Rodaterrein). De tocht voert door het natuurgebied van de Reef en is ongeveer 5 à 6 km lang. Iedereen krijgt een routekaartje mee. Start om 9.00 uur vanaf De Kempphaan.

Toertocht

De fietstocht wordt in onze omgeving gehouden en heeft een lengte van 25 km, zodat iedereen kan meedoen. Het is een soort verrassingstocht met een stempelcontrole onderweg. De organisatie berust bij toerclub Le Champion onder leiding van onze plaatsgenote Annie Drost. Men kan tussen 9.00 en 11.00 uur starten bij Roda's clubhuis De Kempphaan. Hier ontvangen de deelnemers een routebeschrijving en na afloop een herinneringsvaantje.

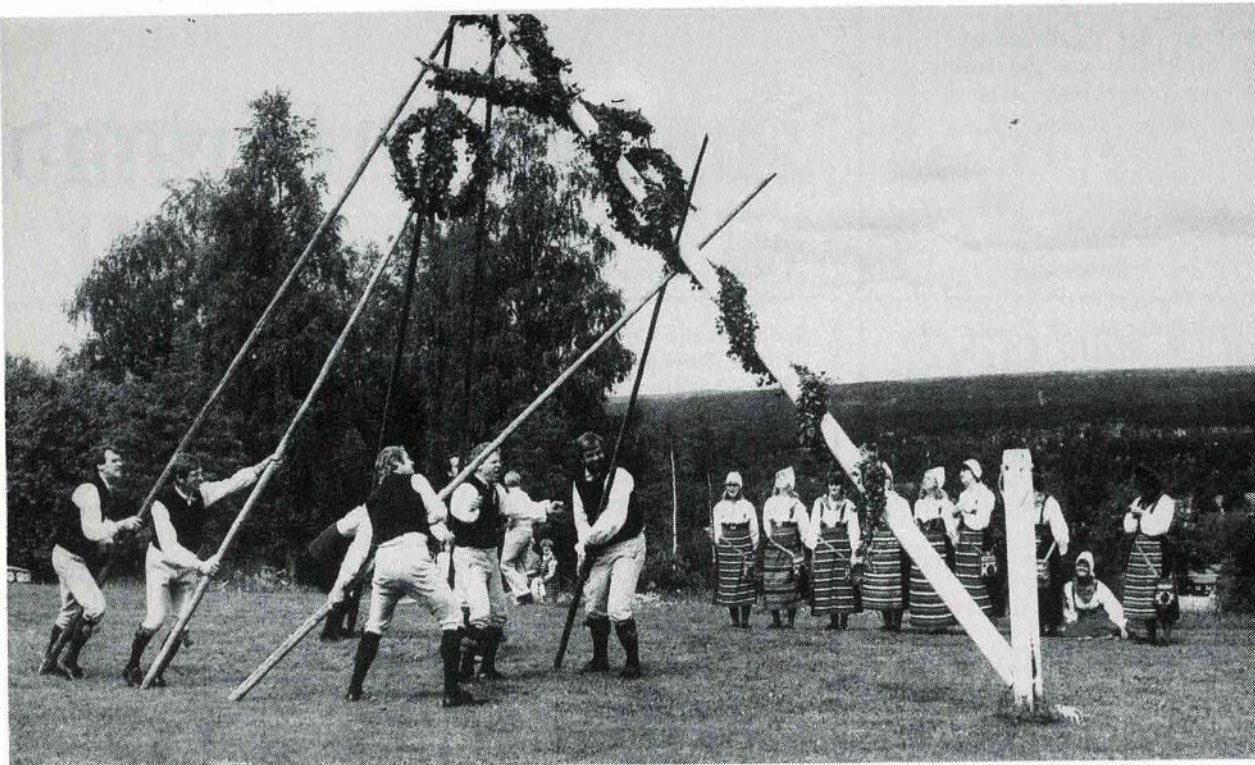
Jeugdfeest

en mini-braderie

Vrijdagmiddag 8 juni a.s. worden de festiviteiten rondom de Zweedse Week om 15.00 uur geopend met allerlei spelen voor de jeugd in de Kerkbuurt. Omstreeks 16.45 uur wordt verzameld bij het Reght Huys, waar ballonnen worden opgelaten, nadat de genodigden de volksliederen hebben aangehoord. In de Kerkbuurt komt een tiental kramen waar van alles te koop is. Het ligt in de bedoeling dat deze kramen ook zaterdagmorgen (tot 14.00 uur) open zijn.

Verkeer

Als de Kerkbuurt op vrijdagmiddag en zaterdagochtend wordt afgesloten, moet het verkeer door de Torenstraat worden geleid. Natuurlijk moet er iets worden geregeld. Met drukkerij Van Dijk en Allan is afgesproken dat haar terrein beschikbaar is voor de bewoners van de Kerkbuurt. De bewoners van de betreffende straten ontvangen nog een speciaal schrijven waarin om medewerking wordt verzocht.

Met de meiboom-festiviteiten verwelkomt men de zomer (Ook te zien bij de Valkhal op zondag 10 juni, vanaf 13.00 uur)

Een beschuitje, maar ook een Zweeds knäckebrödjje van Verkade

Verkade, in den lande alom bekend door zijn koekjes, waxinelichtjes, repen, wafels, beschuitjes en natuurlijk al ruim dertig jaar lang door zijn knäckebröd. Het echte onvervalste Zweedse knäckebröd wel te verstaan. Om even een misverstand uit de weg te ruimen, Verkade heeft nooit van zijn leven zelf knäckebröd gemaakt, hoewel dat voor de Zaanadamse fabriek technisch wel mogelijk zou zijn geweest.

Verkade importeert het 'dagelijks brood' voor de Zweden uit het land van herkomst. Uit de Zweedse stad Filipstad, om precies te zijn. Daar staat de Wasa knäckebröd fabriek met de grootste ovens ter wereld. In Filipstad rollen de volkoren en vezelrijke brödjjes van de band. In de Wasa-vestiging in het Westduitse Celle, ten noordwesten van Hannover, worden de andere soorten knäckebröd, als sesam en lichtgewicht gebakken.

Nauw samen

Vanaf 1959 werkt Verkade nauw samen met de Wasa-fabrieken. In 1961 gingen de produkten van Zweedse makelij in ons land als Verkade Wasa door het leven. Verkade Wasa knäckebröd is een be-

grip geworden, een produkt met een grote naamsbekendheid. Vergeleken met concurrerend knäckebröd is ons land, is Verkade Wasa marktleider met grote voorsprong. Maar het is nog lang niet zo dat heel Nederland aan de ontbijt-tafel massaal knäckebrödjjes (rond 33 calorieën) eet. Pap, beschuit en de Hollandse sneetjes brood (bevat ongesmeerd tegen de 80 calorieën) laten zich niet makkelijk verdrijven.

Zoete broodjes

In Zweden gaan de knäckebrödjjes als zoete broodjes over de toonbank. Niet zo vreemd eigenlijk, want het Zweedse dagelijkse brood heeft een zeer lange geschiedenis. Generaties Zweden zijn met knäckebröd (gemaakt van hele

graankorrels) opgegroeid en grootgegroeid. In feite werd het produkt omstreeks de veertiende eeuw uit nood geboren. De Zweedse boeren woonden afgelegen en vooral tijdens de lange en koude winters kwamen ze hun erf niet af. Maar er moest, letterlijk, wel knäckebröd (is volkorenbrood) op de plank komen. Als de boeren in de 'bewoonde wereld' waren, sloegen ze een grote voorraad meel in. Twee keer per jaar werden zulke grote hoeveelheden broden gebakken, dat er voor een half jaar ruim voldoende was.

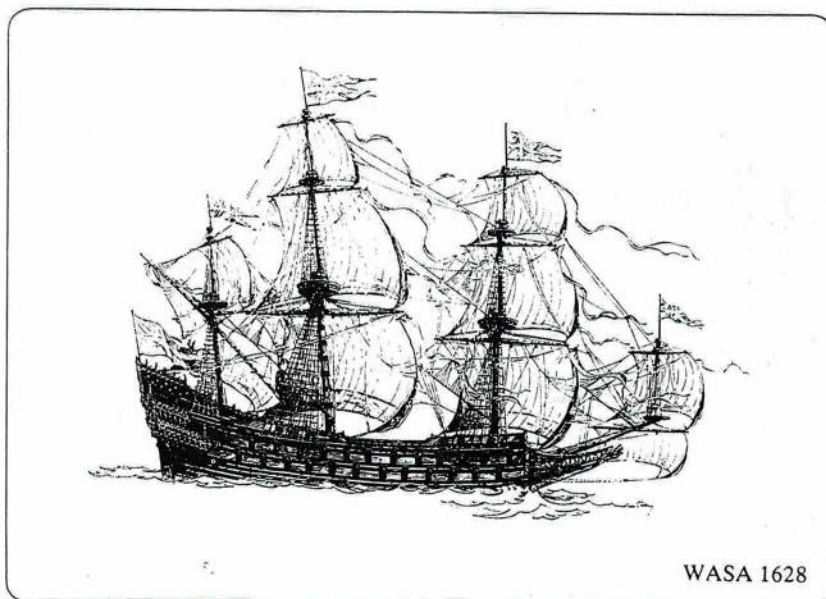
Meel en water

Meel en water vormen nog steeds de ingrediënten van

het knäckebröd. Boven de open haard werden de grote ronde plakken deeg, geregen aan een lange stok, gedroogd. Het watergehalte (circa zeven procent) was zo gering dat schimmel- en bacterievorming uitgesloten was. De boeren wisten dat het brood na maanden nog op smaak zou zijn. De houdbaarheid van knäckebröd is nog steeds lang. Een pak van dat brood blijft zeker negen maanden vers, garandeert Verkade.

Vandaag de dag halen ook de Zweedse boeren, die tot aan het begin van deze eeuw hun knäckebröd nog thuis bakten, het brood gewoon uit de winkel net zoals de meeste Westzaners trouwens.

Het lichten van de Wasa

WASA 1628

In 1628 voer uit de haven van Stockholm het zojuist gereed gekomen admiraalschip de Wasa. Het schip is niet ver gekomen. Na slechts een enkele mijl gevaren te hebben, werd het door een plotseling opkomende bui zover opzij gedrukt, dat de onderste kanonpoorten, die open stonden, water schepten. Hiermee was het lot van de Wasa bezegeld. Heel zachtjes zonk het schip naar het diepe..... Driehonderd drieëndertig jaar heeft het op 18 vaam onder water gelegen, half weggezakt in de modder.

Wat heeft de ramp veroorzaakt? En hoe ging de berging in zijn werk? Hoe zag het schip er uit? Allemaal vragen waarop tijdens de lezing nader wordt ingegaan. Met daaraan

voorafgaande een uitleg omtrent de bouw en het gebruik van oude zeilschepen, want zonder dat is het lichten van de Wasa niet te begrijpen.

Twee schakels met Nederland zijn er in dit Zweedse verhaal: ten eerste is de Wasa ontworpen door een Hollander. Na zijn ontijdig overlijden is aan het ontwerp gesleuteld met het bekende resultaat. Ten tweede wordt nu in ons land -in Lelystad- een soortgelijk schip nagebouwd, dat ook in 1628 van stapel liep, de Batavia. Dit vaartuig leek uiterlijk veel op de Wasa, want het onderscheid tussen handels- en oorlogsschepen was toen maar gering. Voordracht dinsdag 12 juni om 20.00 uur in De Kwaker

Ardy Strüwer

Met Ardy Strüwer heeft de organisatie van de Zweedse Week een bijzonder kunstenaar geëngageerd. Geboren in Indonesië, kreeg hij zijn opleiding in Nederland, maar maakt nu al weer dertig jaar furore in Zweden. Hij is aanhanger van de hedendaagse kunst en zijn werk is voor een groot deel op Indonesië geënt. Vooral zijn grafiek is over de hele wereld bekend. Vanuit zijn landgoed in Frankrijk worden tentoonstellingen ingericht in binnen- en buitenland. In Amsterdam exposeert hij eens per jaar in Galerie De Eend aan de Spuistraat. Bij ons doet hij dat van 8 tot en met 13 juni in de Grote Kerk.

Paul Bulatoff en zijn sleutelvedel

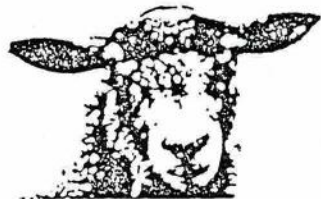
Paul Bulatoff temidden van een aantal van zijn instrumenten. In zijn handen een nyckelharpa, op tafel een göingeviool en op de voorgrond twee klompviolen.

Een optreden dat u zeker niet mag missen is Paul Bulatoff. Bulatoff, van beroep violist en componist, bespeelt een aantal folkloristische Zweedse strikinstrumenten, zoals de nyckelharpa (sleutelvedel), de klompviool en de göingeviool. Hij heeft speciaal voor deze authentieke instrumenten verscheidene muziekstukken geschreven, waarin hij varieert op Zweedse volksmelodieën.

Bulatoff richtte de Stichting Svenskåne op, om deze instrumenten en de cultuur van Zweden meer onder de aandacht te brengen. Deze stichting is een centrum met informatie over Zweden met de nadruk op 17e- en 19e-eeuwse kunstmuziek en volksmuziek, boeken, bladmuziek en geluidsmateriaal. Bij optredens wordt de aandacht gevestigd op de originele klederdrachten uit Skåne.

Gotlander schaaap

Een schapenras uit Zweden met een prachtige pels is het Gotlander schaaap. Op de braderie kunt u ze bewonderen, met de uiteindelijke produkten, zoals spinwol en breiwool. Hun lammeren worden zwart geboren. Na ongeveer zes weken krijgen ze de echte pelskleur van zeer licht tot zeer donker grijs. In Nederland lopen zo'n 1200 Gotlanders rond. De eerste Gotlander werd pas in 1977 vanuit Zweden geïmporteerd. Speciaal voor de

Zweedse Week komen er een paar naar de braderie, waar u alle informatie kunt krijgen over dit bijzondere schapenras.

Zweedse Week van dag tot dag

Deze week komt tot stand met medewerking van de Zweedse ambassade, de Zweedse Handelsdelegatie, de Zweeds-Nederlandse Vereniging, het Zweeds Verkeersbureau, het Zweedse bedrijfsleven in Nederland, de Gemeente Zaanstad en de vereniging De Westzaanse Gemeenschap. De organisatie berust bij een uit vijf leden bestaande commissie Hoofdlijnen, bijgestaan door 12 werkgroepen. Het programma ziet er als volgt uit:

Vrijdag 8 juni

- 15.00 - 19.00 uur Mini-braderie en stratenfeest voor scholieren met allerlei leuke attracties.
- 16.45 uur Ontvangst genodigden in het Reght Huys. Muziekvereniging Crescendo en Westzaans Dameskoor brengen de volksliederen en kinderen laten ballonnen op. Burgemeester H. Ouwerkerk spreekt een welkomstwoord. Göte Magnusson, Zweeds ambassadeur in Nederland, opent in de Grote Kerk de tentoonstellingen over de Zweedse monarchie, de natuurkundige Linnaeus en de exposities van kunstenaar Ardy Strüwer (de Zweedse Karel Appel), de Westzaanse bodemvondsten Kokvoogt en het scholierenproject Essay.
- 17.30 uur Vanaf 17.00 uur speelt Paul Bulatoff in de kerk op zijn sleutelvedel. Rondrit oldtimers voor genodigden door het versierde dorp.
- 19.45 uur Göte Magnusson opent in de Valkhal de hout-skeletbouw expositie, promotiestands Traryd-Markeryds Commun, Glasbruk Snaphanen en Algot Timber's houtbewerking. Ook in deze hallen een show van ruim vijftig antieke auto's uit de collectie van Jaap Waterdrinker. Aansluitend een dorpsfeest met Trio Tropical.
- 20.15 uur

Zaterdag 9 juni

Sportdag

- Fietstocht over 25 km voor het hele gezin. In samenwerking met Le Champion. Aanmelden tussen 9.00 en 11.00 uur in Roda's clubhuis De Kemphaan. Daar is zowel het vertrek- als het eindpunt. Elke deelnemer ontvangt een herinneringsvaantje.
- Kanotocht door het natuurgebied van Reef en Gouw in samenwerking met toerkanovereniging Jason uit Krommenie. Deelname staat voor iedereen open. Inschrijven en vertrek vanaf 9.00 uur, eveneens bij De Kemphaan.
- 14.00 uur Volleybal op het Rodaterrein.
- 14.00 uur Badmintontoernooi in gymzaal Westzaanen.
- 10.00 - 14.00 uur Braderie in de Kerkbuurt.
- 14.00 uur Kinderen bakken (Zweedse) taarten in De Kwaker.
- 18.00 - 19.00 uur Aankomst Zweedse gasten bij de Valkhal.
- 21.00 uur Gezamenlijke bijeenkomst voor medewerkers, gasten en gastgezinnen in De Oude Herbergh. De directie van ons plaatselijke specialiteitenrestaurant organiseert een Zweeds buffet. Voor inlichtingen en reservering: telefoon 075 - 355331.
- 24.00 uur Midzomernachtconcert van muziekvereniging Crescendo en het Verenigd Zaans Mannenkoor bij De Oude Herbergh.

Zondag 10 juni

Zweeds-Nederlandse familiedag

- 10.00 uur Kerkdienst in de Grote Kerk geleid door ds Jan Steenbrink van de Zweedse zeemanskerk in Rotterdam. Zang door een Zweeds koor.
- 10.30 uur Vasergut in De Kwaker. Zweedse koffietafel met o.a. door de kinderen gebakken taarten.
- 13.00 uur Valkhal. Opening van de familiedag door Bert Gort, voorzitter van de Zweeds-Nederlandse Vereniging. Iedereen kan het echte Zweedse Midzomerfeest meevieren met o.a. het opsieren en plaatsens van de meiboom, het uitvoeren van de traditionele dansen en de verkoop van produkten door dames in Zweedse klederdracht. Een sprookjesfeest in de vrije natuur, waarbij de beroemde Gotlander schapen te zien zullen zijn.

Specificatie:

- 13.30 uur Dansgroep Zweedse Vereniging met eigen muziek.
- 14.00 uur Volksdansen o.l.v. Stina Gerwe Nikula. Hieraan kunnen ook de Nederlandse kinderen deelnemen.
- 14.30 uur Kristina Andreasson geeft les in de traditionele dansen zoals de Hambo-polka. Een populair programma-onderdeel.
- Aansluitend volgt een optreden van de Dixie Parents Jazz Band.
- 20.00 uur Zuidervermaning. Lezing over Gotland en zijn beroemde kerken door J. de Jong. Entree f 2,50.

Maandag 11 juni

- Vanaf 9.00 uur in De Kwaker. Zweedse looptest op een speciale conditiebaan.
- 10.00 uur Bezoek door de Zweedse gasten aan de Zaanse Schans o.l.v. H. van Woensel.
- 14.00 uur De Historische Vereniging organiseert voor de Zweedse gasten een wandeling volgens de monumenten-route.
- 20.00 uur In de Grote Kerk een concert door een Zweeds koor en het Westzaans Dameskoor. Medewerking wordt verleend door Nel Tip op de citer en muziekvereniging Crescendo.

Dinsdag 12 juni

- 9.00 uur Bustocht naar Rotterdam voor de Zweedse gasten en een lunch, aangeboden door het Scandic-Crown hotel Victoria in Amsterdam met aansluitend een rondvaart door de Amsterdamse grachten.
- 16.00 uur Trollen bakken voor kinderen in De Kwaker.
- 20.00 uur In de Vermaning. Voordracht over August Strindberg door Johan Wolder met piano-begeleiding van Piet Hein Zijl. Entree f 2,50.
- 20.00 uur In De Kwaker. Lezing over de Wasa, met dia's, door J. de Jong. Entree f 2,50.

Woensdag 13 juni

- 14.00 uur De Kwaker. Jeugdfeest met medewerking van Opleidingsorkest Crescendo, Zweedse popband, Zweedse zanggroep en de clowns Peppi en Kokkie.
- 14.00 uur Optreden Zweeds koor in Lambert Melisz.
- 20.00 uur Slotmanifestatie in De Oude Herbergh voor medewerkers, gasten en gastgezinnen. Uitreiking prijzen van de Essay door H. Gyllenhaal, persattaché van de Zweedse ambassade en bekendmaking van de prijswinnaars van de grote loterij van de WG.

Donderdag 14 juni

- 9.00 uur Vertrek bij De Kwaker van onze gasten uit Zweden.

Tentoonstellingen

Grote Kerk (Torenstraat)

- Zweden en zijn monarchie.
- Ardy Strüwer met Zweedse moderne kunst (Zweedse Karel Appel).
- De natuur rondom Linnaeus.
- Westzaanse bodemvondsten van Stichting Kok-Voogt.
- Essay door 24 scholen.

Openingstijden 13.00 tot 20.00 uur. Entree f 2,50 en kinderen f 1,--.

Valkhal (J.J. Allanstraat 184)

- Houtskeletbouw met diapresentatie.
- Algot Timber's Houtbewerking.
- Promotie Traryd/Markeryds Commun.
- Glasbruk Snaphanen.
- Ruim 50 schitterende oldtimers.

Openingstijden 13.00 tot 20.00 uur. Entree vrij.

Wondertuin Klaas van den Brink (J.J. Allanstraat 226)

- Schilder- en beeldhouwwerken.
- Bouwsels van duizenden flessen.

Doorlopend, geen vaste openingstijden.

Bejaardencentrum Lambert Melisz.

- Tentoonstelling van 140 werken van de kunstschilders Willem en Chris Jansen.

Openingstijden dagelijks van 10.00 tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur.

Schaatsmuseum Lambert Melisz (Zuideinde 141)

Bezoek na telefonische afspraak, 075 - 163089.

Molens

Wat molens betreft is Westzaan een uniek dorp, want het beschikt over twee exemplaren die enig zijn in de wereld. Het gaat om De Schoolmeester, die papier maakt uit voden waaruit het zogenaamde Zaanse Bord ontstaat, dat veel wordt gebruikt door kunstenaars en voor speciale drukopdrachten. Kunstenaar Anton Heyboer uit Den IJp is een trouwe klant van deze molen die nog dagelijks in gebruik is.

Ook Het Prinsenhof is als pelmolen enig in zijn soort en hij is evenals De Schoolmees-

ter eigendom van de vereniging De Zaanse Molen. Bezoekers kunnen afspraken maken via de volgende nummers: Voor beide: Vereniging De Zaanse Molen, 075-215148 (9.00 - 15.30 uur). Voor De Schoolmeester: 075-214465 (molen) en 02203-549 (molenaar Arie Buterman). Voor Het Prinsenhof: 075-218160 (molen) en 075-286586 (molenaar Piet Klees).

De kosten bedragen f 2,50 per persoon. Bij groepen boven 20 personen reductie.

Reservering voordrachten

In verband met de te verwachten belangstelling voor de interessante voordrachten is gekozen voor een systeem van plaatsbespreken. U kunt kaarten reserveren bij de Rabobank Westzaan, telefoon 075-285951, toestel 26.

Het betreft:

zondag 10 juni: Vermaning, J. de Jong over Gotland,

dinsdag 12 juni: De Kwaker, J. de Jong over de Wasa met dia's.
dinsdag 12 juni: Vermaning, Johan Wolder over August Strindberg, piano-begeleiding Piet Hein Zijl.

Alle voordrachten beginnen om 20.00 uur. Kosten f 2,50 per persoon.

Luchtfotograaf in Westzaan woonde en werkte in Nyköping

Een uitgerekte vakantie, meer was het kortstondige verblijf van Bob Fleumer eigenlijk niet. Net een paar maandjes woonde en werkte de Westzener in de Zweedse plaats Nyköping alvorens hij, met tegenzin, het land weer moest verlaten. Hij moest weg, omdat de Zweedse overheid hem, als ondernemende jongen van zestien, een werkvergunning weigerde.

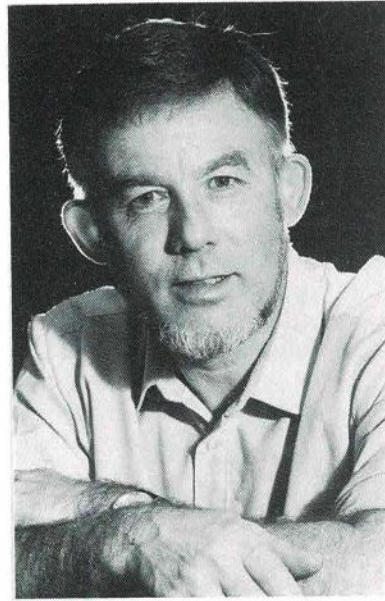
Maar de liefde voor het land, aangewakkerd in 1954, is nooit gedoofd. Die Zweedse maanden in zijn puberteitsjaren hebben een onuitwisbare indruk op de luchtfotograaf achtergelaten. In die periode heeft hij zeer behoorlijk Zweeds leren spreken en schrijven. 'Ik kan me nog steeds redelijk in het Zweeds redden. Ik heb een beetje gevoel voor taal, voor de spreektaal dan. Ik kan ook wel een brief in het Zweeds schrijven, maar die brief barst dan wel van de fouten. Hoewel de mensen wel precies weten wat ik bedoel,' zegt hij.

Zijn kennis van de Zweedse taal is in de loop der jaren verbeterd doordat hij nog altijd contact onderhoudt met vooral Gunnel en haar man Anders, de dochter en schoonzoon van Erik en Aina, bij wie hij toen logeerde. 'Ik lees af en toe een Zweeds boek. Het ligt ook aan de schrijver, maar over het algemeen kan ik het heel goed volgen. Het klinkt misschien gek, maar ik droom zelfs wel in het Zweeds.'

Bob Fleumer kwam eigenlijk door het toeval in Zweden terecht. Als jongen van vijftien wilde hij wat van de wijde wereld zien en hij monsterde aan als lichtmatroos op een coaster. Zilverzand brengen en hout halen. 'Dat hout ging weer naar Nederland toe. Ik heb dat werk niet lang gedaan. Matroos zijn is een hondebaan en ik had gauw door dat ik moest leren om hogerop te komen. Maar in leren had ik in die dagen niet zo'n zin.'

In Zweden, in Nyköping had hij een Zweedse Familie leren kennen. Zeer aardige mensen, vond Bob Fleumer. Toen hij weer voorgoed aan de wal kwam, ging hij die familie opzoeken. Op de fiets, vanuit

Bob Fleumer: "Ik droom zelfs nog in het Zweeds."

Westzaan. 'De eerste dag zat ik al in Zuid-Laren,' weet hij nog precies. 'Elke dag een etappe. Ik had een tentje met kookgerei mee.' In Zweden werd hij met open armen ontvangen. 'Die mensen hadden twee dochters, geen zoons. Ik werd opgenomen als de zoon des huizes.'

In Nyköping ging Bob Fleumer werken in de Philips Gloeilampenfabriek aldaar. 'Ze hebben een Nederlandse directeur. Ik moest er gloeilampen matteren. Werken met bijtend zuur. Opeens zat ik dan in Zweden. In ons land leefde in die tijd het idee dat het een vrij land op sexgebied was, dat al die Zweedse meiden bloot zouden rondlopen. Nou in de praktijk was er van die vrijheid niets te merken. Je zag wat meer bloot op films, maar ik vond het toch allemaal wat preuts.'

'Maar afgezien daarvan, ik vond het een mooi land, dat vind ik nog steeds trouwens en ik vroeg een werkvergunning aan. Dat werd geweigerd en er bleek geen beroep mogelijk. Ik heb zelfs nog een beroep op de Zweedse koning gedaan. Ik kreeg bericht terug dat ook de koning daarop geen invloed had. Toen moest ik wel terug of ik nou wilde of niet. Ik wilde er ook niet clandestien blijven. Voor ik naar huis ging, heb ik nog even op een soort kwekerij gewerkt.'

Maar al keerde Bob Fleumer huiswaarts, hij keerde Zweden niet voor altijd de rug toe. De contacten met de familie bleven bestaan. 'Ik heb nog steeds contact met ze. We hebben veel gecorrespondeerd met Erik en zijn vrouw Aina en ik ga tot op de dag van vandaag heel goed om met hun dochter Gunnel en haar man Anders. Ze wonen in Askersund.'

Niet dat 'Westzaan' en 'Askersund' elkaar overlopen, maar ze zien elkaar geregeld. Zijn Zweedse vrienden zijn al verscheidene malen overge-

weest en Bob Fleumer is op zijn beurt zelfs al een keer met zijn eigen vliegtuigje op visite geweest. 'Moest ik toevallig ook voor zaken die richting uit. Even heen vliegen kost heel veel geld, dat doe je niet elke week. Maar we zijn er wel geweest met de kerstdagen, dat vieren Zweden veel intensiever, minder gelovig ook, als ik het zo kan zeggen. Ik begrijp ze goed hoor als Gunnel en Anders in het Zweeds praten. En ik spreek het op gevoel. Nee, die band die ik met Zweden heb, zal altijd blijven bestaan.'

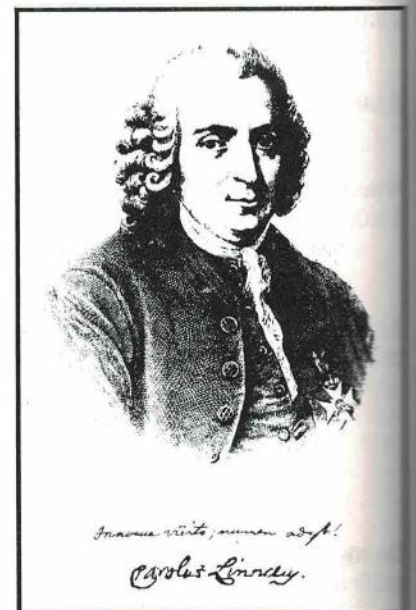
Westzaan

Tentoonstelling over Linnaeus

Wat een verrassende mensen kom je tegen wanneer je zoekt naar banden tussen Zweden en Nederland. Zo vindt u in de Grote Kerk tijdens de Zweedse Week een tentoonstelling over het leven en werk van Linnaeus. Deze grote Zweedse geleerde verbleef drie jaar in Nederland en is wel het meest beroemd geworden, doordat hij zoveel planten en dieren benoemde met hun nu nog gebruikte Latijnse namen.

Wanneer u de Grote Kerk bezoekt met de vele tentoonstellingen, slaat u dan Linnaeus niet over. U vindt ter plaatse een verklarend stencil, zodat u zelfstandig uw weg kunt vinden door het boeiende overzicht van het leven van deze kleurrijke wetenschapper.

Innovare vitæ, nunquam adf.!
Carolus Linnaeus.

Victoria Hotel:

al honderd jaar een beroemde Amsterdamse 'verblijfplaats'

Aan beroemde gasten geen gebrek. Artiesten, politici, de upper-ten, bekende zakenmensen, wie logeerde er niet? Zanger en musicus Fats Domino is er kind aan huis en vooral in vroeger jaren kwamen er heel wat adellijke families over de (hotel)vloer. Het majestueuze Victoria Hotel, op de hoek van het Damrak en de Prins Hendrik-kade, is dit jaar precies een eeuw lang een beroemde Amsterdamse verblijfplaats.

Het Victoria Hotel, een hotel van naam en faam. Het ademt al een eeuw lang rust, sfeer en voornaamheid. Een deftige entree, een monumentaal rustiek pand in een jachtige stad, opgetrokken in de Victoriaanse bouwstijl, waaraan het vermoedelijk zijn naam te danken heeft. Iedere Zaankanter, Westzoner, die een dagje Amsterdam doet, komt, eenmaal uit het Centraal Station wandelend op weg naar de winkels aan het Damrak en de Kalverstraat, oog in oog te staan met het Victoria Hotel.

Puur Zweeds

Sinds november van het vorig jaar is het beroemde hotel in handen van de Zweedse hotelketen Scandic Hotels, die meer dan honderd hotels in West-Europa heeft. Victoria behoort tot de Scandic Crown divisie, waaronder alle vier sterren hotels van deze keten behoren. Dat het gerenommeerde hotel onder Zweedse supervisie staat, is al duidelijk merkbaar. Alle zalen van het Victoria Hotel hebben Zweedse namen gekregen en

wie een glas Zweeds mineraalwater wenst, wordt op zijn wenken bediend.

Diverse eigenaars

Of Johann Friedrich Henkenhaf een woord Zweeds sprak, is niet bekend. Maar een veelzijdig man was hij zeker. Hij was òn de ontwerper van het Victoria-gebouw òn de eerste eigenaar-directeur. Henkenhaf (1848-1908) ontwierp overigens ook in Scheveningen het Kurhaus. Lange tijd werd het Victoria Hotel bestuurd door een zekere heer Kaufmann en vervolgens door een meneer Verwey, die het hotel omstreeks 1969 verkocht aan de Engelse horecagigant Grand Metropolitan, die ook de trotse bezitter was van het luxueuze Amstel Hotel en het zwierige American Hotel, eveneens in de hoofdstad gevestigd.

In 1981 kwam het Victoria Hotel in handen van Forum Hotels, die het in 1985 doorverkochten aan Consul Hotels International, waarna eind vorig jaar de Zweden het overnamen. En die zaten vol

Uitbreiding naar ruim driehonderd kamers

expansieplannen, zo bleek al snel. Het hotel, dat in de eerste maanden van dit jaar een alleszins gunstige bezettingsgraad van 63 procent wist te realiseren, zal worden uitgebreid van 160 kamers naar 320 kamers. Als alles volgens plan verloopt is de uitbreiding in juni van dit jaar gereed.

Naast de capaciteitsuitbreiding onderging ook het hoofdgebouw een grootscheepse renovatie waarbij de receptie en de bar in een nieuw jasje werden gestoken. Voorts zijn niet zo lang geleden het Seasons Garden Restaurant en de unieke marmeren Victoria Gallery, een zogenoemde indoor shopping arcade, geopend.

Groot aantal kamers

In de zomer, wanneer alles bedrijfsklaar moet zijn, beschikt het Victoria Hotel over 320 kamers, een Health Club met ondermeer een fitness ruimte, sauna, een overdekt zwembad, twee restaurants, een pianobar met open haard, een overdekt terras, confe-

rentie- en vergaderfaciliteiten tot 450 personen en een overdekte parkeergarage.

In het vernieuwde Victoria Hotel komen ongeveer 150 'vaste mensen' te werken, dat zijn er nu nog 110. Het Victoria Hotel pretendeert vooral een zakenhotel te zijn. Het treedt naar buiten met de filosofie "de reizende zakenman/vrouw te voorzien van comfort en service met een Zweeds accent". Met dat 'Zweeds accent' wordt onder andere bedoeld de 'accentloos' sprekende Zweedse, die als gastvrouw bijvoorbeeld de Zweedse gasten in hun moedertaal welkom heet.

In het najaar wordt zowel de heropening als de honderdste verjaardag van het Scandic Crown Hotel Victoria, zoals de nieuwe naam luidt, uitbundig gevierd. Op dinsdag 12 juni treedt het hotel op als gastheer voor onze Zweedse gasten, die veel plezier zullen beleven aan de rondvaart door de Amsterdamse grachten na hun bezoek aan Rotterdam.

Houtskeletbouw-Expositie

In de eeuwenlange contacten tussen Zweden en de Zaanstreek speelt de houtimport een belangrijke rol. Het geïmporteerde hout werd indertijd gebruikt voor schepen, huizen en vele andere zaken. Nu is het Zweedse hout nog steeds belangrijk in de bouw, waaronder het gebruik voor Hout-SkeletBouw huizen (HSB). Houtskeletbouw is een bouwmethode waarvan kwalitatief hoogwaardige en milieuvriendelijke huizen kunnen worden gebouwd.

De expositie begint met de herkomst van het Zweedse hout. Vervolgens het houttransport naar de Zaanstreek in het verleden en heden. Daarna worden constructievoorbelden van traditioneel gebouwde Zaanse huizen getoond.

In het grootste deel van de expositie wordt de opbouw van de moderne houtskeletbouw ge-

toond. Bovendien krijgt u videofilms te zien met als onderwerp: Bouw van een houtskeletbouwhuis en Afwerking van hout.

De toegang is vrij. Groepen kunnen op afspraak worden rondgeleid.

Rondleidingen

De Historische Vereniging organiseert rondleidingen door de Kerkbuurt, een straat die onder erkend dorpsgezicht valt. De meeste panden staan op de monumentenlijst. Vast schema op zaterdag 9 en zondag 10 juni om 14.00 uur. Verder avondwandelingen op maandag en dinsdag om 19.30 uur.

Westzaans 'monument' nog altijd in bedrijf als papiermolen

De Schoolmeester, een zeer rijk bezit, een monument van onschatbare waarde. De enige door windkracht aangedreven en nog werkende papiermolen in de wereld is een tastbare herinnering aan een vervlogen verleden. De Schoolmeester houdt dat verleden levend. Westzaan is trots en vooral zuinig op zijn wereldbekende molen.

Duizenden malen is het pronkstuk gefotografeerd. Van alle kanten. Door Fransen, Duitsers, Engelsen, Amerikanen, Japanners. Met ingewikkelde telexen, met eenvoudige klik-klak camera's. De molen is een plaatje, een toeristische trekpleister, maar bovenal authentiek, echt. Nog altijd maakt De Schoolmeester papier op ouderwetse eerlijke wijze.

Arie Butterman

Een molen met een echte molenaar. Arie Butterman. De molen en de papiermakerij zijn zijn lust en zijn leven. Of er

Storm

Op 1 maart 1949 werd de negentig meter lange droogschuur van de molen verwoest door de storm en weer herbouwd. Twee fikse opknabbeurten kreeg de molen. Van 1957 tot 1964 werd de molen gerestaureerd en dat gebeurde ook in 1980. De molen die vroeger ook wel De Gaudief werd genoemd, is sinds 1976 het eigendom van de Vereniging De Zaansche Molen, die hem overnam van de Vereniging van Nederlandsche Papierfabrikanten. Molenaar Arie Butterman stond op de loonlijst van het tien jaar geleden failliet gegane Van Gelder Papier in Wormer. Butterman kwam vervolgens op de loonlijst van

Schoolmeester maakt papier van....vodden van witte katoen. Het papier dat uit de molen komt bestaat voor tweederde uit katoen en een derde uit vlas, dat is om het papier sterker te maken. Hagelwit katoen is beter dan rood katoen, want dan zou het witte papier wat smoezelig worden.

Wie een rondgang door de molen maakt, komt ongetwijfeld ook in de kamer waar vroeger de scheursters zaten. Vrouwen en meisjes die binnengekomen lompen sorteerden en alvast knopen en haken verwijderden. Al die fijnge-scheurde lapjes stof komen in een bak waar ze door messen aan de uiteinden van vier stampers fijn gehakt worden.

der eind dat over twee rollen loopt. De stof in die machine is dan nog voor negentig procent water. Maar dat water zakt weg in de zeef, die het fijne gaas is. De stof die achterblijft wordt in een pers gelegd. Een laagje is veel te weinig. Er worden tussen de drie en dertig laagjes op elkaar gelegd. Uit die pers worden de verschillende vellen opgestapeld in een nieuwe pers waar er nog meer water uit het papier wordt gehaald.

Droogproces

Vervolgens gaan de vellen naar de langgerekte droogschuur waar ze stuk voor stuk worden uitgehangen. De luiken van de droogschuur kunnen worden opgezet om de wind door te laten, want door de wind 'naar binnen te halen' gaat het drogen sneller. Als de vellen winddroog zijn, worden met een mesje de stukjes vuil er af gekrabbt. Daarna worden de vellen opnieuw geperst en is het papier klaar. Meestal duurt het tussen de één en drie weken voor het papier klaar is. Winstgevend werkt de molen niet, want de kostprijs van een vel papier is zo'n twee keer hoger dan de verkoopprijs. De vellen papier van De Schoolmeester zijn bruikbaar als teken- of schilderpapier, maar het leent zich ook goed om bedrukt te worden.

De Schoolmeester, een kostbaar bezit in verleden, heden en toekomst

Maar de 'grondstof' moet nog fijner gemaal worden. Dat gebeurt in maalbakken waar het katoen en het vlas 'verpulverd' worden door een door de molen aangedreven rol met messen. Vervolgens loopt de stof via een goot naar een papiermachine, een fijn gaas zon-

nou Japanners of een klas schoolkinderen van een nabij gelegen school bij hem op visite komen, het is Arie om het even. Met enthousiasme, liefde en verbluffende kennis leidt hij zijn gasten rond. En wie met hem meeloopt luistert ademloos. De Schoolmeester staat aan de Provincialeweg 28, in het noorden van het dorp. Trots en voornaam. Al eeuwen lang. De molen heeft een rijke historie. In september 1692 begon de molen te draaien, terwijl de windbrief van de molen, zo staat te lezen in het boek Duizend Zaanse Molens van Pieter Boorsma, werd afgegeven op 10 juni 1695.

Papierbedrijf Krijt in Wormerveer, waardoor de molen kon blijven draaien. Krijt verhuurt zijn medewerker aan de Stichting Windmolen Compagnie, een soort dochter van de Vereniging De Zaansche Molen. Die vereniging wordt weer gesponsord door de Vereniging van Nederlandsche Papierfabrikanten. Daarnaast kan de molen blijven draaien door de verkoop van het in de molen geproduceerde papier en de toegangsgelden van de bezoekers.

Vodden van wit katoen

Tegenwoordig wordt papier van hout gemaakt, maar De

Draaiorgel De Jonker op braderie.

Tijdens de mini-braderie op vrijdag 8 en zaterdagochtend 9 juni speelt het draaiorgel De Jonker in de Kerkbuurt. Het orgel dateert uit 1926 en is van Zaanse origine. De eigenaar, G.J. Maas is een draaiorgel-hobbyist in hart en nieren.

Correspondentievriendinnen

Ze is elf jaar, wanneer ze de eerste brief stuurt naar haar nieuwe penvriendinnen in het Zweedse Traryd, Sonja Wiselius uit de Gruttostraat. Nu is ze veertien en haar brieven bewaart ze in een map, netjes op volgorde in de enveloppen. Ze zijn het bekijken waard, bontgekleurd, met plaatjes en tekeningen versierd of met opgeplakte veertjes. In eenvoudig Engels schrijft Sonja met Mette Nielsen en Cecilia Emanuelsson. 'Zij schrijven veel beter Engels dan ik, hoor!', verontschuldigt Sonja zich. Dat zal wel meevallen. Ze zit inmiddels in de tweede klas van Mavo De Bark en dan heb je al heel wat Engels opgepikt. Een echte schrijfster is ze, ze heeft in totaal acht correspondentievrienden, waarvan twee in Groningen en zelfs één in Westzaan.... dan moet je wel

dol op schrijven zijn? Sonja schudt lachend haar lange blonde haar: 'Zo vaak schreef ik niet. Het laatste jaar kreeg ik vaker brieven van Mette en Cecilia, want zij komen ook naar Westzaan tijdens de Zweedse Week.' Natuurlijk logeren ze allebei bij Sonja thuis. Ze kijkt er enorm naar uit, want ze heeft geen van beiden ooit gezien of gesproken. 'Wel jammer dat ik net die week proefwerkweek heb van school', zegt ze. Maar tussen het leren door zal er toch wel tijd over zijn om met haar Zweedse vriendinnen op stap te kunnen. In de lagere schoolperiode gingen alle brieven in een kartonnen doos en werden in één zending naar Zweden gestuurd. Af en toe stuurden ze ook cadeautjes. Sonja lacht. 'We stuurden ze bijvoorbeeld

Sonja Wiselius

kaarten van Westzaan, het Reght Huys en de molens en van de Zaanse Schans. Ze weten nu dus al wat ze te wachten staat!

Sonja kan zich alvast voorbereiden op het bezoek van haar Zweedse vriendinnen. Af en toe maakten Mette en Cecilia woordenlijstjes voor haar. Hej betekent Hallo, flicka staat voor meisje en pojke voor jongen, mor zeg je tegen je moeder en far tegen je vader. En als die woordenschat tekort schiet, praten ze gewoon Engels met elkaar. We zullen ze tijdens de Zweedse Week wel zien lopen door Westzaan, drie vriendinnen over grenzen heen, door het initiatief van Henk van Woensel. En waar een correspondentie-idee toe kan leiden, dat heeft u inmiddels gemerkt. Sonja, Mette en Cecilia vormen eigenlijk een basisbouwsteen van een hele Zweedse Week. Sonja blijft er nuchter onder. Ze knijpt haar ogen even nadenkend samen en zegt dan eenvoudig: 'Ja hoor, ik denk dat het best leuk wordt!'

Gotland en zijn kerken

In de Oostzee, tussen het vasteland van Zweden en de Baltische staten (die nu zo in het nieuws zijn) ligt een groot eiland, dat tot Zweden behoort. Zo'n 200 km lang, 45 km breed en in de vorm van een wybertje. Het is een oud cultuurgebied met tevens een fantastische natuur. Bovendien heeft het een groot aantal oudheidkundige bezienswaardigheden, waaronder 99 middeleeuwse kerken, die schitterend bewaard zijn gebleven.

Jaar op jaar werkte ik om alles op dia's vast te leggen en ik hoop u straks een keus uit mijn collectie te vertonen, in het bijzonder wat de kerken betreft, interieur en exterieur. Dat de lezing op een zondagavond wordt gehouden en óók in een kerk (en wat een mooie!) is geen toeval en sluit goed bij het onderwerp aan.

Ik wék vooreerst alle kerk-gangers in Westzaan en omgeving op om de 10e juni naar de Vermaning te gaan, ditmaal niet om u te laten vermanen, maar wel om kennis te nemen van een kerkelijke cultuur in een geheel ander land en van al het overige dat te pas komt bij de rijke historie van

een handelseiland. Overigens, alle in cultuur geïnteresseerden uit de omgeving zijn van harte

welkom. Voordracht 10 juni 20.00 uur in Zuidervermaning door J. de Jong.

Commissie Essay

De commissie Essay heeft haar voorbereidende werkzaamheden afgesloten. De gezamenlijke Westzaanse scholen en de groep van de Westzaanse leerkrachten Inez Oenen en Martin Kruidenberg van basisschool De Haven zijn bezig met allerlei activiteiten voor de Zweedse Week. Er worden alle mogelijke dingen in elkaar geknutseld en verhalen geschreven. U kunt het straks allemaal bewonderen in de Grote Kerk en op 11 juni in de scholen (van 15.30 tot 16.30 uur en van 18.30 tot 19.30 uur).

Voorts is aan een aantal winkeliers verzocht hiervoor een stukje van hun etalage beschikbaar te stellen. Een aantal scholen voor voortgezet onderwijs in de buurt is ook gevraagd met verhalen te komen. Tijdens de slotmanifestatie maakt de jury, mevrouw Germeraad en de heren Gyllenhaal en Swart, de prijzen bekend. Er is fijn gewerkt en het enthousiasme is groot. De scholen zijn van plan de Zweedse kinderen uit te nodigen om de lessen bij te wonen.

Een apartje met.....

"Maak er maar een kort stukkie van", zegt Gerrit Visser, stichter en conservator van het schaatsmuseum Lambert Melisz alhier. Toch zou ik met zijn verhaal een Wessaner kunnen vullen. Enfin, daar gaan we dan, samen zittend op zijn kantoortje met het zicht op de benzinepomp, want de klant is nog altijd koning.

Gerrit Visser dus, tweeënzestig jaar, van origine Sloterdijker en geboren in een gezin met zeven zoons. Dertig jaar geleden namen hij en zijn Amsterdamse vrouw de brandstoffenhandel over van Kesselbaar. Tien jaar later werd daar het pompstation aan toegevoegd.

"En.... zijn jullie tevreden hier?", vraag ik. "Jazeker, maar een Wessaner word je nooit en een Wessaner wordt nooit een Sloterdijker", zegt Gerrit filosofisch.

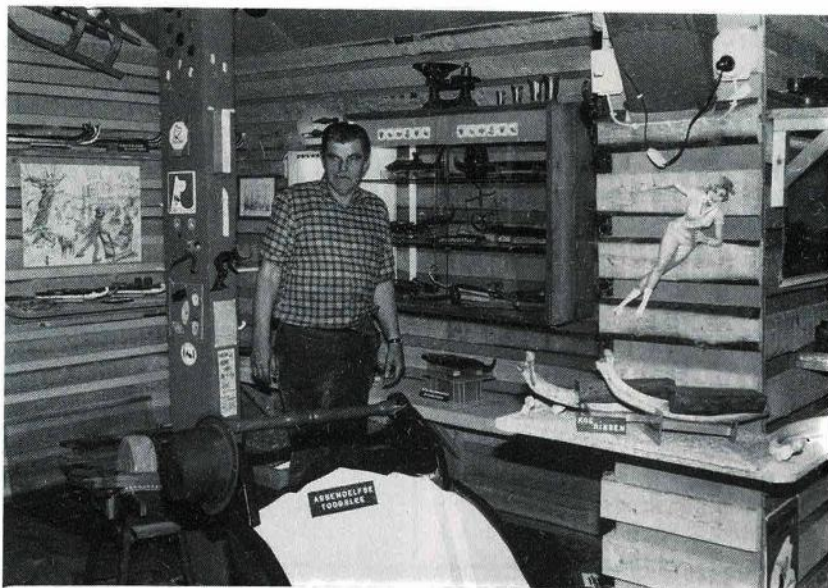
"Was schaatsen een hobby van je?" Gerrit: "Ik ben altijd een schaatsliefhebber geweest. Toen ik jong was, kon ik het goed. Maar omdat ik als chauffeur in het transportbedrijf van mijn vader werkte, had ik alleen maar in de weekends tijd om te schaatsen, dus aan trainen kwam ik nooit toe. Ik hield wel alles bij hoor en ik wist er veel van. De carrière van schaatscoriffeeën zoals Kees Broekman en anderen van mijn leeftijd volgde ik helemaal.

Voorzitter

Gerrit werd hier uiteraard lid van IJscub Lambert Melisz. Toen de vereniging in 1969 een dieptepunt doormaakte, werd hij als voorzitter gekozen en heeft hij zijn schouders er flink onder gezet. Tijdens de vijftien jaar van zijn bewind is de club weer opgebloeid en vijf jaar geleden, toen hij zijn functie neerlegde, is hij erevoorzitter geworden.

Coördinator

Als één van de zes coördinatoren van de KNSB in Noord-Holland en Utrecht, beslist hij voor de afdeling Zaanstreek en Zuid-West over het al of niet doorgaan van toertochten die de ijsclubs organiseren. In winters met ijs is dat voor hem een drukke, veel tijd ver-

Gerrit Visser tussen zijn schaatstroféeën

gende baan, die hij met veel plezier verricht.

Schaatsmuseum Lambert Melisz

Het idee voor het museum werd gerealiseerd toen zijn voorzitterschap eindigde. Gerrit: "Zelf had ik nog een doossie vol ouwe schaatsspullen. Er zijn ook veel krijgertjes bij natuurlijk en ik kocht wel es wat. De vuilnismannen brachten soms iets langs en zo werd het wat het nu is."

Samen gaan we naar het door hemzelf verbouwde voorhuis dat als museum dienst doet. Altijd sta ik weer verbaasd over zo op het oog doodgewone mensen zonder sterallures, die met hun ideeën en veel liefde iets moois creëren.

Alles wat op de schaatssport betrekking heeft is er te vinden. Van sleeën tot oeroude palmhouten en benen schaatzen. Maar ook de door voorzitter Snijder zelfgemaakte en

dertig jaar gebruikte voorzittershamer (1907-1937), geschonken door IJscub Lambert Melisz.

Gezellige prenten met winterlandschappen sieren de wanden. Mevrouw Visser ontwierp en haakte de gordijntjes. Een dik boek met documentatie ligt ter inzage. Op dus naar het Schaatsmuseum Lambert Melisz. Proef de sfeer van strenge, barre winters met dik ijs en echte koek en zopies. Gerrit Visser leidt u zelf rond. Maar... Is het Gerrit Visser de kolenboer wel, die daar in dat oude Westzaanse pand zijn schatten toont? Krijgt hij dan niet een wat andere houding.... een andere oogopslag? Ik wil er niets mee zeggen hoor..... maar onze Lambert Melisz stamde ook uit een gezin met zeven zonen. Vreemd.... toevallig.... maar wie begrijpt alles van tijd en ruimte.... heden, verleden en toekomst?

Serafina

Klein nieuws

Huisvesting

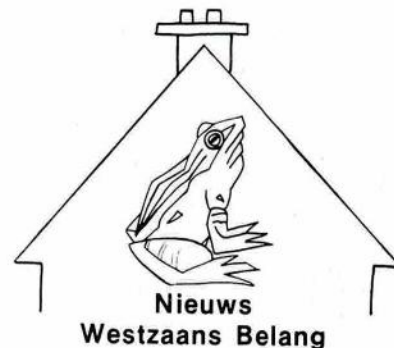
De commissie Huisvesting heeft een groot karwei geklaard, want het onderbrengen van ruim 120 gasten is geen kleinigheid. Zaterdag 9 juni omstreeks 18.00 uur komen de gasten bij de Valkhal aan. De groep wordt in vijf afdelingen gesplitst, elk aangeduid met een aparte letter. Gastgezinnen en gasten kunnen dan snel kennismaken. Tevoren ontvangen alle belanghebbenden in Zweden en Nederland een brief waarin de nodige gegevens staan vermeld.

De Jonge Dirk

In tegenstelling tot De Schoolmeester en Het Prinsenhof is de molen De Jonge Dirk niet te voet bereikbaar. Het kan alleen 'per schip' en iedereen is daar van harte welkom. Klein en pittoresk met alles er op en er aan.

Geslaagd

Drie jeugdleden van Crescendo slaagden voor het muziekexamen. Chantal Klerk (bugel) en Bas Smit (cornet) behaalden het A-diploma. Thera Kit (hoorn) kwam met het B-diploma thuis.

Huursubsidie/huurmatiging 1990/1991

Met het oog op het aanvragen van huursubsidie/huurmatiging voor het komende subsidiejaar 1990/1991 per 1 juli a.s. willen wij onze huurders/bewoners graag reeds nu op het volgende attent maken:

alle huurders/huursters die op dit moment via onze woningbouwvereniging reeds huurmatiging ontvangen, d.w.z. waar de huursubsidie door ons op de huur in mindering wordt gebracht, zullen ook voor het invullen van de aanvraag voor het nieuwe subsidie-jaar 1990/1991 in de maanden mei of juni a.s. van ons automatisch weer een uitnodiging ontvangen om deze aanvraag op ons kantoor te komen invullen. Mocht u op dit moment nog geen huursubsidie of huurmatiging ontvangen, maar wel van mening zijn hiervoor eventueel in aanmerking te kunnen komen, dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen.

Verreweg de meesten van u zullen van werkgever(s) respectievelijk uitkerende instantie(s) inmiddels de jaaropgave(n) 1989 van het verdiende loon resp. de uitkering hebben ontvangen.

Zoudt u deze opgave(n) vooral goed willen bewaren? U hebt deze namelijk nodig voor het komende subsidie-jaar. Wanneer u bij de belastingdienst een aangiftebiljet inkomstenbelasting 1989 hebt ingediend, dan zult u daarvan een kopie moeten overleggen!

Daarom een goede raad:

Houdt u alle papieren betreffende uw jaarinkomen 1989 dus vooral goed bij elkaar!

In juni a.s. algemene ledenvergadering in hotel De Prins.

Kopij

Voor het juninummer dient de kopij vóór 6 juni te worden ingeleverd op het redactieadres Raadhuisstraat 18. De krant zal i.v.m. de Zweedse Week enige dagen later verschijnen dan gewoonlijk, nl. na 2 juli 1990.

Klaas van den Brink in sprookjes

Klaas van den Brink presenteert zich in de Zweedse Week met een nieuwe vorm in de schilderkunst. Daarvoor stapte hij de droom- en sprookjeswereld binnen. Felle kleuren, een overvloedige glans van goud- en zilverschraapsel ademen een heel bijzondere sfeer.

Na het feest in de J.J. Allanstraat met zijn duizenden bezoekers volgde er een stilte bij onze plaatsgenoot. Hij keek zijn verfspullen even niet aan en wierp zich weer geheel op zijn beeldhouwwerken. Maar ineens kreeg hij een visioen, een ingeving en vloog de kwast weer als vandoeds over zijn schotjes.

De droomwereld is een onmeetbaar terrein om je uit te leven. Toch waren er eerst nog twijfels bij hem over zijn nieuwe experimenten. Hij viel terug in een eerdere periode toen hij angstvallig de deur gesloten hield voor

vreemde ogen omdat hij bang was voor uitingen van kritiek op zijn werk.

Totdat enige weken geleden een kennis het erf opstapte en totaal verrast was over de schilderijen die Klaas uit zijn werkplaats toverde. Gevoelige werken, soms wat macaber, maar meestal met vriendelijke gezichten vol liefde en blijdschap, waarbij zelfs de heks en de draak nog iets vertederends laten zien. Deze keer gaat hij in zijn eigen tuin het werk tentoonstellen en u kunt straks de kunstuiting van onze plaatsgenoot met eigen ogen aanschouwen.

Klaas Boekhoudt koopt monument

Onze plaatsgenoot Klaas Boekhoudt heeft het pand J.J. Allanstraat 326 gekocht met de bedoeling er te zijner tijd te gaan wonen. Het monumentale huis, dat enige jaren geleden nog een nieuwe top kreeg, heeft een rijke geschiedenis waarop wij zeker nog eens zullen terugkomen. Het huidige woonhuis van de familie Boekhoudt, met de kantoorruimte, is te koop omdat de werkzaamheden van het accountantsbureau naar de vestiging in Wormerveer zijn verplaatst.

Een goede buur....

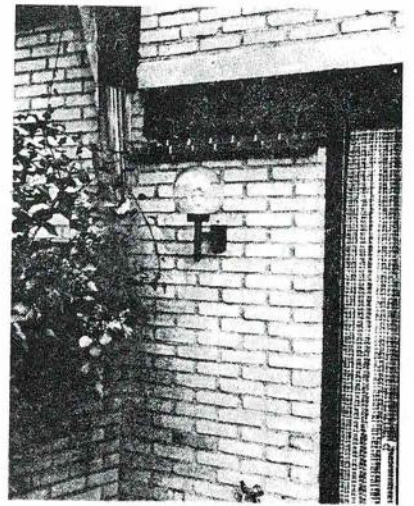
is beter dan een verre vriend. Dit spreekwoord is zeker van toepassing op de relatie tussen het politiebureau en molen De Schoolmeester. Deze vriendschap kreeg gestalte toen hoofdcommissaris A.J. van Es van politie Zaanstad aan J.J. Meurs, voorzitter van de vereniging De Zaanse Molen een cheque van f 5.000,-- overhandigde. Het bedrag werd op de beide open dagen van het nieuwe politiebureau ontvangen en door hen zelf tot het mooie, ronde bedrag aangevuld.

OBM Wetenswaardigheden

Licht, struikelblok voor inbrekers

Onlangs is weer eens gebleken, dat bovenstaande tekst van toepassing is. Doordat een achter de woning gelegen tuin, omgeven door schuttingen, struiken en heesters, niet verlicht was, hadden inbrekers vrij spel om de woning binnen te dringen via een slecht gesloten bovenlicht van een tuindeur. Zo namen zij voor enige duizenden guldens goederen mee. Laat iedereen door aandacht te besteden aan de achterkant van de woning, de inbrekers een stapje voor zijn. Een vorm van preventie is onder andere het aanbrengen van energie-vriendelijke beveiligingsverlichting.

Immers, een inbreker werkt het liefst in het donker, om met donkere kleding aan waarmee hij niet opvalt, ook niet ontdekt te worden. Schrik inbrekers dus af door verlichting aan te brengen op donkere plekken, zoals bijvoorbeeld de afgeschutte tuin rond de woning.

Een buitenlamp werkt inbraakpreventief.

De afgelopen jaren is gebleken, dat inbrekers woningen mijden die rondom goed verlicht zijn. En, bij weinig schade kan de premie ook laag blijven.

Voor nadere informatie, alsmede documentatie over beveiligingsverlichting voor uw woning, kunt u op ons kantoor Raadhuisstraat 3A terecht.

Unieke Expositie

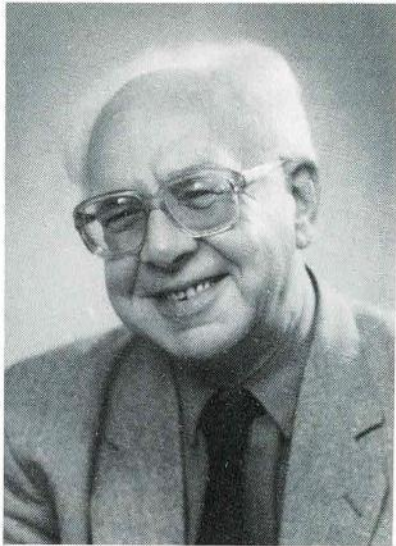
Jaap Waterdrinker bij één van zijn prachtige oldtimers. Vijftig van deze pronkstukken zijn tijdens de Zweedse Week in de Valkhal te bezichtigen.

Zweeds wittebrood kwam niet per vliegtuig

In verband met de Zweedse Week schreef ik een vorige keer dat voor mij Zweden onverbrekkelijk verbonden is gebleven met het Zweedse wittebrood dat we een paar keer hebben gekregen in de eerste maanden van 1945, de hongervinter. Regelmatig blijkt dat in de herinnering van veel ouderen een vertekening van de werkelijkheid is ontstaan. Zij menen dat het Zweedse wittebrood uit de lucht kwam vallen met de voedseldroppings door Engelse en Amerikaanse bommenwerpers. Maar dat is niet zo. Die droppings gebeurden eind april en de eerste dagen van mei 1945. Het Zweedse wittebrood was er in februari en maart 1945.

Het kwam overigens niet als brood uit Zweden, maar als meel. Met afgedwongen toestemming van de Duitsers werd het meel (en margarine) per schip aangevoerd in Delfzijl. Vandaar werd het vervoerd naar hongervlijdend westelijk Nederland en door plaatselijke bakkers tot brood gebakken. Soms ging dat erg moeilijk, omdat ook die bakkers geen gas en electriciteit en vaak geen water meer hadden. In dat verband heb ik wel eens gehoord dat één grotere Zaanse bakker het meel met Zaanwater heeft moeten bereiden. Maar wat was dat wittebrood lekker. Ik denk dat ik nooit iets lekkerders heb gegeten dan dat, want we waren gewend aan de smakeloze, soms vieze hap van de centrale keuken en aan suikerbieten. Ik wilde dit even kwijt, want het zou toch jammer zijn als velen van ons de Zweedse Week ingaan met een misverstand.

Tot veler geruststelling is de vuilverbranding vorige maand dicht gegaan. Voor onze veehouders betekent die sluiting dat hun vee binnenkort niet meer vol zit met dioxine. Dan mogen ze hun melk en hun dieren weer vrij verkopen. Toch is de sluiting meer een verschuiving van het probleem dan een oplossing. Ons huisvuil komt nu voor een deel terecht bij Rutte die nabij Halfweg zit (hemelsbreed vlak bij ons) en die te boek staat als een veroorzaker van stank, en in Nauerna, de stortplaats waar zo langzamerhand

alles wordt gedeponeerd, terwijl dat oorspronkelijk helemaal niet de bedoeling was.

Marinus Flipse heeft zijn aftreden als voorzitter van het Dorpscontact aangekondigd. Hij wil wat gas terugnemen, las ik. Flipse was er al bij toen het het gemeentebestuur van Zaanstad nog behaagde Westzaan een wijkraad te geven. Die werd, anders dan het Dorpscontact, gevormd na een verkiezing. Flipse zat er in voor het CDA. Ik herinner me hem daar als één van de beteren in dat gezelschap. Als voorzitter van het Dorpscontact stond hij ook z'n mannetje. Flipse weg bij het Dorpscontact, Wouter Veenis volgend jaar weg als voorzitter van de Westzaanse Gemeenschap.... twee markante mannen in het dorp doen een stapje terug. Hopelijk verdwijnen zij niet helemaal uit het dorpsbeeld.

Een andere voorzitter is inmiddels al verdwenen. Dick Smit heeft na twee jaar zijn plaats bij Roda vrij gemaakt voor Sef Naus. Roda is vorige maand gedegradeerd uit de overgangsklasse van de korfbalbond. Jammer. In de sport is stijgen altijd leuker dan dalen. Tegenover deze teleurstelling staat de blijdschap om het kampioenschap van de dames van voetbalclub Westzaan.

Wim Swart

Goede verzekering onmisbaar voor ontspannen vakantie

Heeft u uw vakantiekofters al gepakt? Het is zeker niet de bedoeling om uw voorpret te bederven, maar het is toch goed om vooraf te bedenken dat er op reis wat mis zou kunnen gaan. Ieder jaar wordt een aantal vakantie-gangers geconfronteerd met ziekte of een ongeval. Ook verlies, diefstal of beschadiging van bagage kan het vakantieplezier vergallen.

Goed verzekerd op vakantie gaan betekent dat in ieder geval de materiële schade wordt vergoed. Medische kosten in het buitenland kunnen soms hoog oplopen en worden niet altijd (volledig) door ziekenfonds of ziektekostenverzekering vergoed. De Rabopolis-Reisverzekering dekt de niet vergoede geneeskundige -ook tandheelkundige- kosten.

Tevens omvat de reisverzekering de hulp van SOS International. Deze dienstverlenende organisatie staat dag en nacht paraat voor vakantiegangers met ernstige pech. Zo kan er bijvoorbeeld voor worden gezorgd dat zieken en gewonden veilig naar eigen land worden teruggebracht. Voor wie met eigen vervoer op vakantie gaat kan de automobilisten-hulpverzekering een nuttige aanvulling zijn op de reisverzekering die b.v. voor reparatie van het beschadigde voertuig en de inzittenden zorgdraagt.

De groene kaart

De groene kaart is een onmisbaar attribuut voor automobilisten (maar ook motorrijders en bromfietzers) die naar het buitenland reizen. Het is verstandig om vooraf te controleren of de kaart nog geldig is, of de vereiste handtekeningen zijn geplaatst en of u het document kunt gebruiken voor de landen die u wilt bezoeken.

Reischeques

Verlies of diefstal van vakantiegeld wordt over het algemeen niet of slechts in beperkte mate gedekt door de reisverzekering. Toch is ook hier voldoende zekerheid mogelijk door cheques mee te nemen. De gebruiker van Eurocheques heeft het al heel gemakkelijk, want hij kan met zijn verzekerde cheques ook in veel vakantiegebieden

terecht. In een aantal landen kan -net als hier- met Eurocheques in winkels, restaurants e.d. worden betaald. Op veel grotere schaal kan de Eurocheque worden gebruikt om bij banken contant geld op te nemen. Er is een brochure verkrijgbaar, waarin per land een gebruiksaanwijzing wordt gegeven.

Wie naar een land reist waar Eurocheques niet geldig zijn of wie om andere redenen geen gebruik wil maken van deze betaalfvorm, kan denken aan het meenemen van travellercheques. Zo'n reischeque is verzekerd tegen verlies en diefstal en wordt in noodgevallen zeer snel (meestal binnen 24 uur) vervangen. Het is dus niet nodig om met een stapel bankbiljetten op reis te gaan, maar een zeker bedrag aan contant zakgeld is wel gewenst.

Bij de keuze van het geld kan de bank adviseren; men weet daar uiteraard welke valuta op uw vakantiebestemming en in de eventuele doorreislanden worden gebruikt. Gaat u binnenkort op vakantie, bestel dan bij de Rabobank Westzaan buitenlandsgeld, cheques en reisverzekering een week van te voren, zodat alle bescheiden voor u klaar liggen.

25 Jaar bij Goed Wonen

Na een dienstverband van zes jaar bij de Gemeentelijke Spaarbank stapte Dirk Havik, Weiver 99, over naar de woningbouwvereniging Goed Wonen in Zaandam. Daar trad hij als administrateur in dienst en dat was dezer dagen 25 jaar geleden. Nu is hij hoofd van de afdeling verhuur- en bewonerszaken. Iedere morgen is hij achter de balie voor het publiek van de vereniging beschikbaar. Inmiddels is het aantal in beheer zijnde woningen in zijn periode van 848 tot ruim 2300 toegenomen. Onlangs is de eerste paal geslagen voor het woonproject Oase met 73 woningen voor senioren. "De kwaliteit van de woningen is beter, maar het aantal lastige huurders neemt toe", aldus de jubilaris die kan terugzien op een sfeervolle huldiging.

Uniek concert in Lambert Melisz

Op koninginnedag arriveerde rechtstreeks uit Moskou het meisjeskoor Radost, dat tot en met 3 mei bij Zaanse gastgezinnen zou verblijven. Het koor bestaat uit 44 meisjes in de leeftijd van 13 tot 18 jaar. De eerste uitvoering werd in Lambert Melisz gehouden en dat was meteen het eerste concert in het Westen.

Naast bewondering voor het koor en de begeleiding, ook een woord van respect voor

de leden van de Stichting Internationale Projecten afdeling Zaanstreek, die steeds maar weer zorgen voor dit soort fijne contacten. En een beetje trots zijn we ook dat daarbij een aantal plaatsgenoten een voorname rol spelen.

Na een geslaagd optreden in de Bullekerk in Zaandam, reisde het gezelschap af naar een bungalowpark in Aalten. Van daaruit werd een aantal concerten in andere plaatsen verzorgd.

Museumstukken

Van de voorwerpen, die deel uitmaken van de tentoonstelling in de Grote Kerk over de Zweedse monarchie komt er een aantal uit het museum van Koninklijke Wapenuitrusting in Stockholm. Onder andere een in Amsterdam gemaakte Port-Fire musket dat waarschijnlijk een geschenk is geweest van de Nederlandse Staten-Generaal. Bezienswaardig is ook een zwaard dat met twee handen gehanteerd moet worden. Het zwaard is 1286 mm lang en weegt 2670 gram. Op de top van het blad zijn drie koninklijke kronen boven de leeuw van Götaland aangebracht. De scheepsmegafoon (Skeppropare) werd in 1789 in Stockholm gemaakt en is geheel van zilver met een gewicht van 890 gram. Op het voorwerp is een aantal gravures aangebracht.

Grappig is de kindersabel van de cavallerie, die heeft behoort aan Gustaf Adolf VI. De sabel werd door de ouders van de grootvader van de huidige koning aan hun zoon geschonken. De lengte bedraagt 690 mm.

Paranormale avond

Maud Mac Gillavry organiseert op donderdag 31 mei a.s. in De Kwaker een avond met spirituele en paranormale onderwerpen. Zij werkt die avond met bloemen en haar vraag is dan ook: neem bloemen mee, om op die manier een boodschap van Gene Zijde te mogen ontvangen. Aanvang 20.00 uur, zaal open om 19.30 uur. Entree f 7,50. Voor nadere inlichtingen kunt u nummer 216 753 bellen.

Boottocht

De jaarlijkse boottocht van de bejaardentehuizen Lambert Melisz en Durghorst is vastgesteld op vrijdag 8 juni a.s. De Alcmaria vertrekt om 9.00 u. van de steiger van Rote aan de Westzaanse haven. De tocht volgt de kust van het IJsselmeer, langs Marken en Volendam. Inschrijven vóór 31 mei, via telefoonnummer 282440. De kosten bedragen f 37,50 en men dient vooraf te betalen. Omstreeks 17.00 uur meert de fraaie salonboot uit Alkmaar weer aan de loswal af.

Huursubsidie

Voor de hoogte van de huursubsidie kijkt men bij het Ministerie van Volkshuisvesting naar uw belastbaar inkomen van 1989. Maar als uw inkomen in 1990 25% lager is dan in 1989, bijvoorbeeld omdat u werkloos geworden bent, of een veel lagere uitkering geniet, wordt een schatting van het inkomen over 1990 gemaakt. De huursubsidie wordt dan berekend over dit inkomen. Dit geldt trouwens ook als u in 1990 meer dan 25% meer bent gaan verdienen.

Veel huurders betalen een te hoge huur aan de huisbaas. Vaak willen de huurders daar niets aan doen, omdat ze toch huursubsidie ontvangen. Dit is een gevaarlijke houding. Het Ministerie kan de huurprijs controleren en hoeft alleen huursubsidie uit te keren over de redelijke huurprijs. Met het puntenstelsel kan worden bepaald wat de hoogste huurprijs is die nog redelijk is.

Het kan voorkomen dat huurders teveel subsidie hebben ontvangen en een deel moeten terugbetalen. Daarom, denkt u dat u een te hoge huur betaalt, of hebt u vragen over uw tabelinkomen, komt u dan naar het spreekuur van deskundige raadgevers. Dat spreekuur wordt gehouden elke woensdag van 9.00 tot 11.00 uur op Rooswijkplein 1, Zaanse dijk en gebouw A3, Dorpsstraat 386, Assendelft, elke dinsdag van 9.00 tot 10.00 uur.

Roda wisselt van voorzitter

Dick Smit overhandigt de voorzittershamer aan zijn opvolger Sef Naus

KERKDIENSTEN

Herv./Geref. Federatie

3/6 10.00 u. dr. S.L.Verheus
10/6 10.00 u. ds J.Steenbrink
17/6 10.00 u. ds W.Bartlema
24/6 10.00 u. ds P.J.de Geeter

Doopsgezinde Gemeente

In juni gezamenlijke diensten met ds E. van Harlingen. Aanvang 10.00 u.
3/6 Wormer, 10/6 Westzaan, 17/6 Wormerveer en 24/6 Oost-Graftdijk

Gereformeerde Gemeente

J.J. Allanstraat 463

3/6 10.00 en 15.30 u. Leesdienst
4/6 10.00 u. Leesdienst
10/6 10.00 u. Leesdienst en 19.00 u. ds J.Eckveld
17/6 10.00 en 15.30 u. Leesdienst
24/6 10.00 en 15.30 u. Leesdienst
28/6 19.30 u. ds F.Harink

Chr. Gereformeerde Kerk

J.J. Allanstraat 185

3/6 9.30 en 16.30 u. ds A. van Ek
4/6 9.30 u. ds T.M.Hofman
10, 17 en 24/6 9.30 en 16.30 u. ds A. van Ek

Zweeds

Colofon

Redactie	Jaap de Boer
Administratie	Aat Vet
Tekstverwerking	Wil v.'t Veer
	Janny Kuijper
Advertenties	Aart Sluis
	Piet v.d. Loo Jr.
Fotografie	Foto Herdi
Druk	Van Dijk & Allan

